

Strategia terytorialna

Partnerstwo Samorządów Ziemi Oleskiej

GMINA
GORZÓW ŚLĄSKI

GMINA
OLESNO

GMINA
RADŁÓW

GMINA
ZĘBOWICE

POWIAT
OLESKI

Strategia terytorialna

**Partnerstwo
Samorządów Ziemi Oleskiej**

Strategia terytorialna

Strategia terytorialna partnerstwa Samorządów Ziemi Oleskiej

Opracowanie

Związek Miast Polskich

Zespół autorski

Danuta Wesołowska, Małgorzata Zdebel

Kierownik projektu CWD

Jarosław Komża

Projekt „Pilotaż Centrum Wsparcia Doradczego” poprzez bezpośrednie doradztwo ZMP w strategicznym planowaniu rozwoju 38 partnerstw samorządowych, ma na celu popularyzowanie idei partnerstwa międzysamorządowego, wzmocnienie zdolności gmin i powiatów do podejmowania przemyślanej i celowej współpracy oraz planowania kompleksowych przedsięwzięć aktywizujących potencjał obszaru partnerstwa i budujących jego rozwój.

Dzięki współpracy Związku Miast Polskich, samorządów lokalnych i regionalnych oraz Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, dla ponad 370 partnerskich gmin i powiatów z obszarów borykających się z problemami rozwojowymi przygotowywane są diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczo-przestrzennej, a następnie strategię terytorialne oraz pakiety przedsięwzięć podnoszące jakość życia mieszkańców.

Projekt „Pilotaż Centrum Wsparcia Doradczego” realizowany jest w okresie od września 2020 do marca 2022 roku w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020.

2021 © Związek Miast Polskich

Skład Partnerstwa

Gmina Gorzów Śląski

Gmina Olesno

Gmina Radłów

Gmina Zębowice

Powiat Oleski

Skład Rady Partnerstwa

Sylwester Lewicki, Burmistrz Olesna, Przewodniczący Rady Partnerstwa

Roland Fabianek, Starosta Oleski

Stanisław Belka, Wicestarosta

Rafał Kotarski, Burmistrz Gorzowa Śląskiego

Włodzimierz Kierat, Wójt Gminy Radłów

Zdzisław Szuba, zastępca Wójta Gminy Zębowice

Skład Grupy Roboczej

Małgorzata Pach, koordynator, gmina Olesno

Magdalena Skowronek, zastępca koordynatora, gmina Olesno

Joanna Lech, członek grupy, powiat oleski

Katarzyna Czarnecka, członek grupy, powiat oleski

Kamil Surowiec, członek grupy, gmina Gorzów Śląski

Michalina Stelmach, członek grupy, gmina Gorzów Śląski

Sylwia Kus, członek grupy, gmina Radłów

Joanna Fassa, członek grupy, gmina Zębowice

Maria Wróbel, członek grupy, gmina Zębowice

Spis treści

1.	Synteza diagnozy i założenia do strategii.....	9
1.1.	Geneza partnerstwa	9
1.2.	Obszar funkcjonalny – powiązania funkcjonalno-przestrzenne SZO	9
1.3.	Profil gospodarczy partnerstwa.....	10
1.4.	Co wpływa na potencjał rozwojowy SZO.....	12
1.4.1.	Potencjały (mocne strony) i szanse rozwojowe obszaru partnerstwa SZO	12
1.5.2.	Bariery i deficyty rozwojowe	13
1.5.	Kluczowe wyzwania i obszary wspólnych działań	16
2.	Cele partnerstwa	18
2.1.	Misja i cele strategiczne	18
2.1.1.	Struktura celów partnerstwa	18
2.1.2.	Wizja i cel nadrzędny 2030.....	20
2.1.3.	Cele strategiczne	20
3.	Projekty	29
3.1.	Projekty strategiczne	29
3.2.	Projekty uzupełniające	56
4.	Warunki i procedury obowiązujące w realizacji strategii.....	58
4.1.	Struktura zarządzania procesem wdrożenia	58
4.2.	Kluczowe podmioty wdrażające strategię.....	59
4.3.	Aktualizacja strategii.....	60
4.4.	Zmiany składu partnerstwa	61
4.5.	Zmiany formuły organizacyjno-prawnej partnerstwa	61
5.	System monitoringu i oceny skuteczności realizacji strategii	62
5.1.	Wskaźniki realizacji strategii.....	62
5.2.	Monitorowanie procesu wdrażania strategii	72
5.2.1.	Struktura podmiotów odpowiedzialnych za monitoring strategii	72
5.3.	Ocena (ewaluacja) stopnia osiągnięcia celów strategicznych.....	75
6.	Opis procesu zaangażowania partnerów społecznych	77
6.1.	Partycypacja społeczna na etapie przygotowywania strategii.....	78

6.2.	Partycypacja społeczna na etapie realizacji strategii	79
6.3.	Partycypacja społeczna na etapie oceny efektów strategii.....	79
7.	Źródła finansowania – potencjalne źródła finansowania projektów.....	81
8.	Spis rycin.....	88
9.	Spis tabel	89

Ryc. 1 Położenie partnerstwa Samorządów Ziemi Oleskiej na mapie Polski

Źródło: opracowanie własne ZMP

1. Synteza diagnozy i założenia do strategii

1.1. Geneza partnerstwa

W skład **partnerstwa Samorządów Ziemi Oleskiej (SZO)** wchodzi cztery gminy: Olesno, Gorzów Śląski, Radłów, Zębowice oraz powiat oleski. Partnerów łączy szczególne więzi wynikające z wieloletniej współpracy, kontaktów oraz wymiany wiedzy i doświadczeń. Potwierdzeniem woli rozwijania i pogłębienia współpracy dla dobra mieszkańców obszaru partnerstwa był list intencyjny podpisany przez partnerów we wrześniu 2020 roku. Istnieje silna wola wspólnego przezwyciężania barier i realizacji przedsięwzięć w celu dalszego intensywnego rozwoju obszaru partnerstwa.

1.2. Obszar funkcjonalny – powiązania funkcjonalno-przestrzenne SZO

Obszar partnerstwa SZO to zwarta struktura przestrzenna. W jego centrum znajduje się najsilniejsza gmina i najsilniejsze na tym obszarze miasto – Olesno. Miasto to jest także stolicą powiatu oleskiego i głównym ośrodkiem życia gospodarczego (lokalizacja SSE) w otoczeniu terenów leśnych i rolniczych obszaru partnerstwa. Potencjał społeczno-gospodarczy, kulturalny, istniejąca infrastruktura oraz pełnione funkcje administracyjne wzmocniają pozycję Olesna i czynią je głównym ośrodkiem życia społecznego, kulturalnego, a także lokalnym centrum usług publicznych, w tym kształcenia ponadpodstawowego i leczenia specjalistycznego tego obszaru. Olesno jest również ważnym węzłem komunikacyjnym. Powiązania drogowe wspomaga linia kolejowa Lubliniec – Olesno – Kluczbork – Poznań – Kołobrzeg, aczkolwiek komunikacja kolejowa ma obecnie relatywnie małe znaczenie.

Partnerstwo SZO obejmuje tereny stanowiące obszar funkcjonalny Olesna. Partnerzy są powiązani terytorialnie (bezpośrednie sąsiedztwo) i funkcjonalnie, w szczególności gospodarczo i administracyjnie. Tworzą wspólnie lokalny rynek pracy i usług. Bilans usług obszaru partnerstwa wskazuje na istotne ciążenie gmin ku Olesnu, jak również – w przypadku skrajnie położonych gmin Zębowice i Gorzów Śląski – ku gminom sąsiednim. Widoczne są ukształtowane przez lata relacje dobrosąsiedzkie. Znakomitą większość usług można kupić lub zrealizować nie wyjeżdżając poza obszar partnerstwa, w wielu przypadkach także w sąsiednich gminach. Wyjątek stanowią określone usługi edukacyjne (edukacja na poziomie

średnim i wyższym), kulturalne (galerie, muzea, kina, teatry itp.) oraz częściowo także specjalistyczne usługi w zakresie ochrony zdrowia.

Obserwowany jest intensywny, wielokierunkowy przepływ osób związany z zatrudnieniem. Olesno jest miastem o najbardziej chłonnym rynku pracy na obszarze partnerstwa. Problemy ze znalezieniem pracy na miejscu mają mieszkańcy pozostałych gmin: Gorzów Śląski, Radłów i Zębowice. Większość czynnych zawodowo mieszkańców gmin Gorzów Śląski i Zębowice wyjeżdża do pracy poza teren swojej gminy – część podejmuje pracę w gminie Olesno, a część znajduje zatrudnienie w gminach sąsiednich: Praszce, Dobrodzieniu i Kluczborku.

1.3. Profil gospodarczy partnerstwa

Lokalna gospodarka opiera się obecnie w głównej mierze na rolnictwie, leśnictwie i szeroko pojętych usługach. Czynnikiem utrudniającym rozwój wysokotowarowej produkcji rolniczej jest istnienie obszarów z ograniczeniami naturalnymi, o niskiej produktywności gleb. Praca na roli postrzegana jest przez mieszkańców, w tym młodzież jako mało atrakcyjny sposób zarabiania na życie.

Produkcja przemysłowa rozwija się głównie na terenach o najkorzystniejszych warunkach do inwestowania i prowadzenia działalności gospodarczej. Takie warunki stworzono w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Oleśnie. Poza kilkoma większymi zakładami wytwórczymi zlokalizowanymi w gminach Olesno i Gorzów Śląski, na pozostałych terenach brak jest dużych podmiotów gospodarczych – znaczących pracodawców. Na całym obszarze dominują mikroprzedsiębiorstwa i małe zakłady; najliczniej reprezentowane są branże: metalowa, spożywcza i meblarska. Diagnoza wskazuje na deficyt nowoczesnych miejsc pracy. Działalność gospodarcza prowadzona przez niewielkie podmioty jest często nisko dochodowa i nie przyczynia się w zadowalającym stopniu do wzrostu lokalnego potencjału ekonomiczno-finansowego. Stąd istnieje konieczność pobudzania i rozwijania przedsiębiorczości lokalnej, zwiększenia zainteresowania inwestorów lokowaniem kapitału i tworzeniem wysokiej jakości miejsc pracy na obszarze partnerstwa.

Lokalny rynek pracy obszaru partnerstwa nie jest rynkiem konkurencyjnym.

Potwierdzają to wyniki badania opinii mieszkańców: 85,5% uznało rynek pracy i oferty pracy za słabą stronę swojej gminy. Niemal 80% uważa, że istotnym deficytem jest wysokość zarobków i płac. Perspektywa lepszej oferty i wyższych wynagrodzeń stanowi bardzo istotny czynnik, który skłania młodych ludzi do opuszczenia swojej rodzinnej gminy. Praca za granicą w dalszym ciągu stanowi dla wielu rodzin jedno z głównych źródeł utrzymania. Emigracja zarobkowa przyczynia się znacząco do osłabienia potencjału rozwojowego obszaru.

O **niskiej zamożności** większej części mieszkańców obszaru partnerstwa świadczy

fakt, iż we wszystkich gminach największą grupę stanowiły osoby, których przychody nie przekraczały płacy minimalnej 2250 zł (dane za rok 2019)¹. Jest też znacząca grupa osób, których przychody średnio wahały się pomiędzy 2250 a 4500 zł. Najmniej liczebną grupę stanowią osoby, których średnie przychody przekroczyły dwukrotność (i odpowiednio czterokrotność) płacy minimalnej tj. 4500 zł. Widoczny jest duży dystans, który dzieli gminy partnerstwa od gmin sąsiednich i ośrodka wojewódzkiego, gdzie mieszkańcy osiągają znacząco wyższe przychody.

Pozycja konkurencyjna partnerstwa, na którą składa się siła konkurencyjna poszczególnych gmin, była i jest dość silna². W roku 2019 uległa ona wzmocnieniu. Najlepszą pozycję ma gmina Olesno, choć nieznacznie traci ona przewagę w swojej grupie porównawczej tj. wśród gmin miejsko-wiejskich o umiarkowanej funkcji rolniczej. Gmina Gorzów Śląski należąca do grupy gmin miejsko-wiejskich o intensywnej funkcji rolniczej, choć mniej konkurencyjna niż gmina Olesno, powoli buduje swoją przewagę konkurencyjną w tej grupie. Gmina Radłów mieści się w swojej grupie porównawczej blisko wartości średniej, ale jej przewaga konkurencyjna rośnie, w przeciwieństwie do gminy Zębowice, która traci pozycję i siłę konkurencyjną w stosunku do średniej w swojej grupie porównawczej. Obie należą do grupy gmin wiejskich, odpowiednio: Radłów – o umiarkowanej funkcji rolniczej, a Zębowice – o gospodarce ekstensywnej (klasyfikacja funkcjonalna gmin Polski wg prof. P. Śleszyńskiego). Z uwagi na natężenie deficytów i barier rozwojowych gminy Gorzów Śląski i Radłów należą do obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją.

Na obecną przewagę konkurencyjną w wymiarze gospodarczym składa się w istocie silna i dość stabilna pozycja konkurencyjna Olesna w swojej grupie porównawczej. Pozostałe gminy mają słabą pozycję w stosunku do średniej w swoich grupach, a co gorsza - dystans w stosunku do tej średniej rośnie. Sfera gospodarcza wymaga szczególnej uwagi i wsparcia, a warunki do prowadzenia działalności gospodarczej, w tym wsparcie rozwoju sektora usług, obecnie i w przyszłości – w kontekście niekorzystnych zmian demograficznych – powinny stać się przedmiotem wnikliwej analizy i zdecydowanych działań partnerów.

¹ Przychody (dane POLTAX) - wszelkie opodatkowane przychody osiągnięte przez mieszkańców: ze stosunku pracy, umów cywilno-pranych, z działalności gospodarczej, a także renty i emerytury i in.

² Analizę konkurencyjności przeprowadzono wykorzystując narzędzie Monitor Rozwoju Lokalnego (MRL), w którym stosowane jest pojęcie grup porównawczych. W ich skład wchodzi gminy o tej samej funkcji w strukturze osiedleńczej kraju [<https://www.systemanaliz.pl/monitor-rozwoju-lokalnego>]

Pozycja konkurencyjna gmin Olesno, Gorzów Śląski i Radłów **w wymiarze społecznym** jest dość silna – gminy te powiększają swą przewagę nad innymi gminami w swoich grupach porównawczych. Wyjątkiem w partnerstwie jest gmina Zębowice, którą dzieli rosnący dystans w stosunku do średniej w swojej grupie porównawczej. Wszystkie gminy mają dobrą pozycję konkurencyjną **w wymiarze środowiskowym** w swoich grupach porównawczych.

1.4. Co wpływa na potencjał rozwojowy SZO

1.4.1. Potencjały (mocne strony) i szanse rozwojowe obszaru partnerstwa SZO

O dynamice dalszego rozwoju obszaru partnerstwa zdecyduje w dużym stopniu wykorzystanie wewnętrznych (endogennych) zasobów oraz lokalnych produktów o największym potencjale i perspektywach rozwojowych.

Środowisko naturalne: gleby, flora i fauna, rzeki, zbiorniki wodne i rozlewiska, a także występujące tu stosunkowo nieliczne surowce naturalne postrzegane są jako jeden z najważniejszych zasobów i potencjałów obszaru partnerstwa. Znaczna część obszaru zagospodarowana jest na cele rolnicze. Część terenów podlega ochronie prawnej ze względu na szczególne walory przyrodnicze i krajobrazowe. Znaczącym, a nie w pełni dotąd wykorzystanym zasobem są rozległe tereny zielone i wiodące przez nie leśne ścieżki i trakty. Mogą one być wykorzystane do celów rekreacji i wypoczynku, w szczególności do rozwoju turystyki, działań prozdrowotnych, rekreacji pieszej i rowerowej.

Na potencjał ludnościowy i społeczny obszaru partnerstwa składają się **ludzie, ich wiedza, kompetencje i umiejętności**. Na obszarze partnerstwa zamieszkuje obecnie około 25 tysięcy osób. Mieszkańcy mają silne **poczucie tożsamości** i czują się związani z **historią i kulturą** miejsca, w którym zamieszkują. Łączy ich **wspólne dziedzictwo kulturowe, tradycje i symbole**, a także historia – wydarzenia historyczne, które ukształtowały ludzi i miejsca, tworząc społeczność koegzystujących ze sobą zgodnie narodowości i kultur.

Istotnym potencjałem rozwojowym są **lokalne firmy, lokalna przedsiębiorczość**. Wiodące branże to przemysł: spożywczy, budowlany, metalowy i meblarski. Reprezentują je zarówno duże podmioty gospodarcze, jak i wielu drobnych przedsiębiorców. Cenną platformą współpracy jest Stowarzyszenie Klaster Dobrej Żywności "Oleski Koszyk" – inicjatywa ponad 20 lokalnych producentów żywności

oraz samorządu powiatowego. To jeden z ważniejszych produktów składających się na lokalny potencjał – wyróżnik tego obszaru.

W przestrzeni gospodarczej dominują mikroprzedsiębiorstwa i małe zakłady. Odczuwalny jest niedostatek dużych podmiotów gospodarczych o znaczącym potencjale rozwojowym. Zdaniem partnerów jest to sytuacja niesatysfakcjonująca. Potwierdzają to także mieszkańcy w trakcie prowadzonych badań ankietowych. Istnieje potrzeba dywersyfikacji działalności gospodarczej, w tym rozwoju sektora sprofilowanych usług (przede wszystkim zdrowotnych, edukacyjnych, w zakresie turystyki i rekreacji), odpowiadającego na współczesne wyzwania demograficzne, społeczne i gospodarcze. Stworzy to warunki do rozwoju lokalnego rynku pracy i spowoduje powstanie nowoczesnych miejsc pracy o wysokiej jakości. Proces ten wymaga jednak stymulacji – odpowiednich bodźców i zachęt.

Rozwój ten może i powinien odbywać się w oparciu o istniejący **potencjał infrastrukturalny**, ponownie zagospodarowane przestrzenie i obiekty. Partnerzy dysponują relatywnie dobrze rozwiniętą infrastrukturą do uprawiania sportu i rekreacji. Część to obiekty nowe lub zmodernizowane, o wysokim standardzie. Istnieją również obiekty wymagające modernizacji, niewykorzystane lub niedostatecznie wyposażone. Stanowią one istotny potencjał rozwojowy dla sektora usług w zakresie zdrowia, sportu i rekreacji, dla osób w każdym wieku. W związku z pogorszeniem stanu zdrowia wskutek pandemii COVID-19 jedną z grup beneficjentów powinny stać się osoby, których stan zdrowia i kondycja uległy trwałemu pogorszeniu wskutek przebytej choroby. Gmina Gorzów Śląski dysponuje wolnymi obiektami (pustostany), w których można prowadzić odpowiednio sprofilowaną działalność gospodarczą, np. usługi rozwijane w oparciu o produkty lokalne. Produkty te powinny być w sposób stały intensywnie promowane. Mieszkańcom i osobom przyjezdnym potrzebna jest kompleksowa informacja o tym, co i gdzie można nabyć oraz jakie są unikalne walory tych produktów.

Na obszarze partnerstwa działają **lokalne stowarzyszenia i organizacje mieszkańców**. Aktywni mieszkańcy działają w ochotniczych strażach pożarnych, kołach gospodyń wiejskich, w lokalnych grupach działania, radach sołeckich i organizacjach sportowych. Jednak ogólnie aktywność społeczna mieszkańców jest nadal niewielka i koncentruje się wokół spraw najbliższego otoczenia.

1.5.2. Bariery i deficyty rozwojowe

Pomimo licznych, niezaprzeczalnych osiągnięć samorządów w kreowaniu i realizacji polityki rozwoju, wciąż istnieją poważne bariery utrudniające dalszy wzrost.

Zmiany demograficzne obniżają potencjał rozwojowy obszaru partnerstwa. Liczba mieszkańców systematycznie maleje: zmniejsza się grupa osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, a rośnie liczba ludności w wieku poprodukcyjnym. Jest to spowodowane przede wszystkim trwającym od wielu lat odpływem mieszkańców, zwłaszcza młodych, najbardziej mobilnych, na bardziej atrakcyjne tereny, oferujące lepsze warunki życia i pracy. Przyrost naturalny jest od lat ujemny. Sytuacja demograficzna ma wpływ na wszystkie dziedziny życia społeczno-gospodarczego na obszarze partnerstwa. Zmiany te powodują bardzo niekorzystne skutki w zakresie kapitału ludnościowego, społecznego oraz potencjału zasobów rynku pracy. Widoczny jest brak zastępowalności pokoleń. Następuje wzrost kosztów społecznych i obciążeń grupy aktywnej zawodowo. Wzrasta także obciążenie budżetów gminnych. Z prognozy GUS wynika, iż do roku 2030 będzie systematycznie malała liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, zwłaszcza mobilnym. Jednocześnie wzrośnie liczebność grupy mieszkańców w wieku poprodukcyjnym. Oznacza to systematyczne starzenie się populacji obszaru partnerstwa pod względem demograficznym i wzrost obciążeń oraz wyzwań z tym związanych. Z wieloma z nich będą musiały zmierzyć się samorządy.

Istotnym zmianom ulegnie zapotrzebowanie na usługi. Obserwowany dziś stan względnego nasycenia usługami publicznymi i rynkowymi (równowaga podaży i popytu) może okazać się nietrwały. Obecna struktura sektora usług jest charakterystyczna dla społeczeństw względnie młodych, w których istnieje duże zapotrzebowanie m.in. na usługi edukacyjne dla dzieci i młodzieży, usługi opiekuńczo-wychowawcze (żłobki, przedszkola, szkoły i ogniska artystyczne itd.). Konieczne będą określone zmiany w profilu usług i zwiększenie ich dostępności dla osób starszych. Szczególną grupą beneficjentów stają się osoby w dojrzałym i starszym wieku. Rozwój infrastruktury i usług, w tym sektora usług prozdrowotnych służyć powinien utrzymaniu zdrowia i sprawności psychofizycznej, umożliwiającej jak najdłuższą aktywność społeczną i zawodową.

W toku prac diagnostycznych zidentyfikowano również inne istotne bariery rozwojowe. Dotyczą one w dużej mierze zagrożeń środowiskowych. Bardzo poważnym problemem jest **niska emisja**. Zagraża ona zdrowiu i życiu mieszkańców. Czyni spustoszenie w środowisku naturalnym i obniża atrakcyjność obszaru partnerstwa jako miejsca do zamieszkania, przyczyniając się do migracji mieszkańców na tereny bardziej czyste i przyjazne człowiekowi. Na terenach zurbanizowanych znaczącym problemem jest emisja liniowa generowana przez transport samochodowy, a na całym obszarze partnerstwa emisja zanieczyszczeń przez sektor komunalno-bytowy (przekroczenia dopuszczalnego poziomu PM10 oraz benzo(a)pirenu).

Za jeden z istotnych deficytów obszaru partnerstwa uznano **niedostateczny rozwój gminnej infrastruktury sieciowej**, zwłaszcza sieci kanalizacyjnej i gazowniczej.

Gospodarka ściekami nie spełnia współczesnych kryteriów i oczekiwań mieszkańców. System zagospodarowania nieczystości ciekłych, w którym znaczącą rolę nadal odgrywa gromadzenie ich w zbiornikach bezodpływowych, stanowi także poważne zagrożenie dla środowiska naturalnego.

Bardzo poważnym problemem jest **ograniczona dostępność transportowa** dużej części obszaru partnerstwa. Transport publiczny od dawna nie dociera do wszystkich miejscowości, co spowodowało powstanie tzw. białych plam komunikacyjnych. Obszar partnerstwa cechuje niski stopień skomunikowania z miastami i powiatami ościennymi środkami transportu publicznego – istnieje niewielka liczba regularnych połączeń zewnętrznych. Na obszarze partnerstwa znajdują się 24 miejscowości, które nie są obsługiwane przez komunikację zbiorową – najwięcej w gminie Gorzów Śląski. Sytuację pogarsza niezadowalający stan części infrastruktury drogowej, a także słabo rozwinięta sieć dróg rowerowych (zaledwie 41,9 km na ok. 608 km²), które – poza funkcją rekreacyjną i turystyczną – mogłyby być realną alternatywą dla innych form przemieszczania się na obszarze partnerstwa w drodze do pracy, szkoły, centrów handlowych. W obecnym stanie rzeczy jest to dalece niewystarczający zasób.

Istnieje potrzeba podjęcia działań w kierunku rozwijania **transportu multimodalnego**, wykorzystującego ekologiczne środki transportu (komunikacja rowerowa, elektro-mobilność itp.) w oparciu o nowoczesne centra przesiadkowe umożliwiające przemieszczanie się różnymi środkami transportu.

Reasumując:

Problemy i deficyty rozwojowe prowadzą do obniżenia atrakcyjności i konkurencyjności obszaru partnerstwa. Powodują one migracje mieszkańców do miejsc, które oferują miejsca pracy wysokiej jakości i lepsze warunki życia. Za główny problem obszaru partnerstwa należy zatem uznać zmniejszenie jego atrakcyjności i konkurencyjności oraz niezadowalającą jakość życia - zwłaszcza w relacji do innych konkurencyjnych obszarów na terenie kraju. Partnerstwo dysponuje też określonym potencjałem endogennym, na który składają się m.in.: środowisko naturalne o wysokich walorach przyrodniczo-krajobrazowych, infrastruktura techniczna i społeczna, w tym niewykorzystane lub wymagające prac modernizacyjnych i naprawczych obiekty i urządzenia. W procesach rozwojowych najważniejsi są jednak ludzie, ich wiedza i umiejętności. Wykorzystany i wzmocniony powinien być zatem lokalny potencjał gospodarczy i społeczny. Współpracujące ze sobą samorządy stawiają na współpracę z partnerami społecznymi i instytucjonalnymi.

1.5. Kluczowe wyzwania i obszary wspólnych działań

Tabela 1 Przegląd zdefiniowanych przez partnerów obszarów wspólnych działań

Dziedzina – obszar wspólnych działań	Działania stanowiące odpowiedź na wyzwania rozwojowe
Transport i komunikacja	<ul style="list-style-type: none">• Poprawa dostępności komunikacyjnej• Budowa dróg rowerowych• Rozwój elektro-mobilności
Środowisko	<ul style="list-style-type: none">• Adaptacja do zmian klimatu• Ograniczenie niskiej emisji – rozwiązania antysmogowe
Przedsiębiorczość	<ul style="list-style-type: none">• Rozwój MSP
Infrastruktura komunalna	<ul style="list-style-type: none">• Budowa kanalizacji sanitarnej• Budowa i modernizacja sieci wodociągowej
Zdrowie i rekreacja	<ul style="list-style-type: none">• Rozwój infrastruktury służącej rekreacji i zdrowiu• Aktywizacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnościami i po chorobie na COVID-19
Wykorzystanie unikalnych walorów obszaru partnerstwa	<ul style="list-style-type: none">• Ratowanie i adaptacja zabytków na cele użytkowe• Promocja obszaru i lokalnych produktów

Dziedzina – obszar wspólnych działań	Działania stanowiące odpowiedź na wyzwania rozwojowe
Mieszkalnictwo	Aktualnie brak działań na tym etapie prac.

Źródło: opracowanie własne

2. Cele partnerstwa

Zdefiniowane cele partnerstwa Samorządów Ziemi Oleskiej stanowią odpowiedź na wyzwania rozwojowe, zdiagnozowane i opisane w raporcie diagnostycznym problemy, deficyty i bariery rozwojowe.

2.1. Misja i cele strategiczne

2.1.1. Struktura celów partnerstwa

Ryc. 2 Wizja i cele strategiczne partnerstwa SZO

Źródło: opracowanie własne

2.1.2. Wizja i cel nadrzędny 2030

Partnerzy stawiają sobie za cel wzrost atrakcyjności i konkurencyjności obszaru partnerstwa gwarantujący wysoką jakość życia. Umożliwi to zahamowanie i ograniczenie skali niekorzystnych zjawisk demograficznych, w tym w szczególności migracji mieszkańców, zwłaszcza osób młodych.

2.1.3. Cele strategiczne

W odpowiedzi na wyzwania rozwojowe sformułowano pięć celów strategicznych w czterech wymiarach: gospodarczym, przestrzennym, społecznym i środowiskowym.

Ryc. 3 Struktura celów strategicznych partnerstwa SZO na lata 2021-2030

Źródło: opracowanie własne

Cele strategiczne zostały zaprezentowane poniżej w formie tzw. drzewa celów. Przypisana jest mu odpowiednia logika interwencji. Osiągnięcie celów strategicznych możliwe jest bowiem dzięki realizacji celów bezpośrednich. Te zostały zdefiniowane w drzewie celów jako konkretne działania stanowiące przeciwdziałanie przyczynom problemów rozwojowych.

Osiągnięcie celów bezpośrednich i strategicznych przyniesie – poprzez odpowiednio dobrane działania (projekty) - wskazane w strukturze drzewa rezultaty. Innymi słowy, stwierdzenie wykonania i osiągnięcie założonego poziomu wskaźników rezultatu (➡ część dotycząca wdrażania i monitorowania realizacji strategii)

stanowić będzie potwierdzenie osiągnięcia celów strategicznych, jak również celu nadrzędnego oraz wizji obszaru partnerstwa w roku 2030.

Przy wyborze celów bezpośrednich a także działań kierowano się horyzontem czasowym wdrażania strategii, a także oceną potencjału organizacyjnego i finansowego partnerów oraz wynikającymi stąd ograniczeniami.

Zadbano również o zgodność celów z celami przyjętymi w strategii rozwoju województwa opolskiego – Opolskie 2030, jak również celami strategii rozwoju Subregionu Północnego Opolszczyzny na lata 2021-2030 (projekt), którego obszar partnerstwa SZO jest częścią. Cele rozwoju partnerstwa są zgodne również z celami określonymi w polityce rozwoju kraju i dokumentach unijnych.

CEL STRATEGICZNY 1

REZULTATY:

- Lokalizacja nowych i rozwój istniejących firm
- Rozwój rynku pracy (nowe miejsca pracy)
- Wzrost przedsiębiorczości
- Wzrost dochodów i zamożności mieszkańców
- Rosnące dochody budżetów parterów z tytułu PIT i CIT
- Wzrost konkurencyjności obszaru partnerstwa
- Zahamowanie migracji mieszkańców, zwłaszcza ludzi młodych, dzięki atrakcyjnej ofercie pracy.

STAŁY WZROST GOSPODARCZY

CELE BEZPOŚREDNIE / DZIAŁANIA

- Efektywne wsparcie istniejących i potencjalnych przedsiębiorców
- Wysoki stopień przedsiębiorczości mieszkańców
- Dobrze zagospodarowany potencjał turystyczny i przyrodniczy oraz efektywnie wykorzystana infrastruktura turystyczna
- Efektywna współpraca pomiędzy samorządami na obszarze partnerstwa
- Wzrost liczby i skali przedsięwzięć związanych z rewitalizacją obszarów Problemowych.

CEL STRATEGICZNY 2

REZULTATY:

- Powietrze wolne od smogu i zanieczyszczeń
- Zdrowsi mieszkańcy – czyste otoczenie
- Satysfakcjonująca jakość życia – zadowolenie mieszkańców
- Tereny atrakcyjne dla nowych mieszkańców – wzrost zainteresowania kupnem nieruchomości.

CZyste Powietrze

CELE BEZPOŚREDNIE / DZIAŁANIA

- Zachowanie standardów czystego powietrza
- Znacząco ograniczona niska emisja na terenach zurbanizowanych
- Zwiększenie stosowania ekologicznych źródeł ogrzewania i paliw
- Poprawa parametrów termoizolacyjnych zabudowy w miejscowościach – zmniejszone zużycie paliw
- Wzrost zainteresowania mieszkańców wymianą źródeł ogrzewania
- Rozwój elektro-mobilności
- Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców
- Wystarczające środki finansowe na inwestycje proekologiczne
- Ograniczenie emisji liniowej na terenach zurbanizowanych – zmniejszenie ruchu komunikacyjnego generującego zanieczyszczenia powietrza.

CEL STRATEGICZNY 3

REZULTATY:

- Wysoka jakość świadczonych usług komunalnych
- Poprawa jakości życia, komfort i zadowolenie mieszkańców
- Czyste, dobrze zagospodarowane tereny zielone
- Dobrze chronione, nieskażone środowisko naturalne
- Zahamowanie migracji mieszkańców
- Tereny atrakcyjne dla nowych mieszkańców – wzrost zainteresowania kupnem nieruchomości.

INFRASTRUKTURA ODPOWIADAJĄCA POTRZEBOM MIESZKAŃCÓW

CELE BEZPOŚREDNIE / DZIAŁANIA

- Rozwój infrastruktury komunalnej, w tym:
 - dobrze rozwinięta sieć wodno-kanalizacyjna
 - rozwinięta zielona i błękitna infrastruktura
 - dobra jakość infrastruktury drogowej, w tym dróg rowerowych i pieszo-rowerowych
- Racjonalizacja kosztów inwestycji infrastrukturalnych
- Zwiększenie puli środków finansowych w budżetach gmin na inwestycje infrastrukturalne.

CEL STRATEGICZNY 4

REZULTATY:

- Transport publiczny dociera do wszystkich miejscowości – eliminacja wykluczenia transportowego
- Poprawa jakości, bezpieczeństwa i komfortu życia mieszkańców
- Zwiększenie mobilności mieszkańców
- Poprawa dostępu do usług, instytucji
- Zdrowsi mieszkańcy - ograniczenie szkodliwej emisji oraz wzrost aktywności fizycznej mieszkańców w celu ograniczenia zachorowalności na tzw. choroby cywilizacyjne
- Zahamowanie migracji mieszkańców
- Tereny atrakcyjne dla nowych mieszkańców – wzrost zainteresowania kupnem nieruchomości.

WZROST DOSTĘPNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ

CELE BEZPOŚREDNIE / DZIAŁANIA

- Rozbudowana sieć dróg rowerowych i pieszo-rowerowych
- Łatwo dostępne miejsca obsługi podróżnych oraz ich skorelowanie z komunikacją publiczną
- Transport publiczny łączy wszystkie miejscowości powiatu
- Rozbudowana siatka regularnych, stabilnych połączeń autobusowych we wszystkich gminach i w powiecie (przewozy całoroczne)
- Współpraca i skorelowanie wspólnych działań gmin i powiatu na rzecz poprawy dostępności komunikacyjnej
- Odpowiednie finanse na stworzenie stabilnej sieci połączeń.

CEL STRATEGICZNY 5

REZULTATY

- Dobra znajomość spraw gminy, problemów jej rozwoju teraz i w przyszłości
- Rosnący wpływ mieszkańców na bieg spraw we wspólnocie samorządowej
- Wysokie zaangażowanie we wspólne działania dla dobra społecznego
- Wysoki stopień integracji i zaangażowania wspólnot lokalnych
- Wzrost poczucia tożsamości i dumy z lokalnej ojczyzny
- Wzrost zadowolenia mieszkańców
- Dobra komunikacja pomiędzy samorządem a mieszkańcami
- Dobra znajomość opinii mieszkańców
- Wzrost liczby partnerów wśród organizacji pozarządowych w działaniach na rzecz wspólnot lokalnych
- Wsparcie samorządów w ich działaniach na rzecz wspólnot lokalnych
- Wyższa frekwencja wyborcza

AKTYWNI, ZAANGAŻOWANI MIESZKAŃCY

CELE BEZPOŚREDNIE / DZIAŁANIA

- Skuteczny dialog – zaszczepienie wiedzy i przekonania o skuteczności różnych form i metod partycypacji społecznej
- Upowszechnienie różnych form dialogu i partycypacji społecznej
- Dobra komunikacja z mieszkańcami – zrozumiały język urzędniczy
- Promocja postaw prospołecznych i inicjatyw obywatelskich
- Promocja i wspieranie działań organizacji pozarządowych i grup nieformalnych działających dla dobra wspólnot lokalnych
- Wzrost zainteresowania mieszkańców sprawami innymi niż „moje własne” i działaniami na rzecz wspólnot lokalnych.

Tabela 2 Powiązanie celów z istniejącymi wyzwaniami, kierunkami działań, problemami i potencjałami rozwojowymi

Problemy	Wyzwania i kierunki	Cele	Potencjały	Terytorialność celów
Niesatysfakcjonujący stopień rozwoju gospodarczego	Rozwój przedsiębiorczości Rozwój sektora usług	Stały wzrost gospodarczy	Lokalne firmy, przedsiębiorczy mieszkańcy Ludzie, ich wiedza, kompetencje i umiejętności Niezagospodarowane obiekty i przestrzenie	Cały OP (obszar partnerstwa)
Zanieczyszczone powietrze	Ograniczenie niskiej emisji, adaptacja do zmian klimatu	Czyste powietrze	Doświadczenie w realizacji przedsięwzięć służących ochronie środowiska Rosnąca świadomość ekologiczna wspólnot samorządowych	Cały OP
Niedostateczny rozwój gminnej infrastruktury	Nadanie istniejącej infrastrukturze nowych funkcji Rozwój infrastruktury komunalnej, w tym sieci: wodociągowej i kanalizacyjnej	Infrastruktura odpowiadająca potrzebom mieszkańców	Istniejąca infrastruktura komunalna i podmioty zarządzające nią Infrastruktura do uprawiania sportu i rekreacji Oczekujące na modernizację obiekty sportowe i	Cały OP

Problemy	Wyzwania i kierunki	Cele	Potencjały	Terytorialność celów
			rekreacyjno-rehabilitacyjne	
Niezadawalający stopień dostępności komunikacyjnej	Poprawa dostępności komunikacyjnej Budowa dróg rowerowych	Wzrost dostępności komunikacyjnej	Ścieżki leśne jako baza do utworzenia sieci ścieżek pieszo-rowerowych dla celów rekreacji i transportu	Cały OP
Niska aktywność mieszkańców	Aktywność, zdrowie, rekreacja, zdrowy styl życia	Aktywni, zaangażowani mieszkańcy	Lokalne stowarzyszenia i organizacje mieszkańców Środowisko naturalne: gleby, flora i fauna, rzeki i zbiorniki wodne itd.	Cały OP

Źródło: opracowanie własne

3. Projekty

Źródłem projektów opisanych w strategii terytorialnej partnerstwa Samorządów Ziemi Oleskiej są zidentyfikowane na etapie diagnostycznym i zapisane w raporcie diagnostycznym kierunki strategicznej interwencji i współpracy. Projekty te wskazują sposoby rozwiązania określonych problemów i wzmacniają zidentyfikowane potencjały. Takie projekty noszą miano projektów strategicznych. Projekt strategiczny może być środkiem osiągnięcia jednego lub kilku celów strategicznych. Może też być nastawiony na osiągnięcie całości danego celu lub jego części.

Każdy z projektów strategicznych jest partnerski i zintegrowany.

- Projekt partnerski to projekt realizowany wspólnie przez uczestników partnerstwa lub projekt podzielony na odrębne podprojekty realizowane przez poszczególnych partnerów, jednak wytwarzający wspólny rezultat.
- Przez projekt zintegrowany rozumiemy projekt kompleksowo rozwiązujący szeroki zakres problemów, wykorzystujący większy zakres potencjałów, odpowiadający na szerszy zakres potrzeb różnych grup beneficjentów końcowych, łączący różne działania (np. inwestycyjne, edukacyjne, organizacyjne).

Projekty włączone do strategii partnerstwa SZO mają trzy cechy konstytutywne:

- mają wpływ na rozwój więcej niż jednej gminy
- łączą w sobie co najmniej dwa z czterech wymiarów: gospodarczy, społeczny, środowiskowy, przestrzenny
- wykazują powiązanie (komplementarność) z innymi projektami zapisanymi w strategii terytorialnej partnerstwa SZO oraz innymi projektami, których realizacja na obszarze partnerstwa jest w sposób wiarygodny przesądzona.

3.1. Projekty strategiczne

Partnerzy przygotowali cztery kompleksowe projekty strategiczne. Zostały one szczegółowo scharakteryzowane w poniższych fiskach projektowych.

PROJEKT NR 1	FIT PARTNERSTWO
Lider projektu	Gmina Olesno
Partnerzy	<p>Partnerzy samorządowi:</p> <p>gminy: Gorzów Śląski, Zębowice, Radłów oraz powiat oleski</p> <p>Pozostali potencjalni partnerzy w projekcie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • organizacje sportowe, turystyczne, o profilu prozdrowotnym oraz inne organizacje o zbliżonym profilu • lokalne grupy działania • przedsiębiorcy zainteresowani rozwojem usług w zakresie turystyki, rekreacji i rehabilitacji, a także inwestycjami w obiekty turystyczne, hotelarskie i gastronomiczne, agroturystykę na obszarze partnerstwa.
Potrzeba realizacji projektu	<p>Projekt odpowiada na jeden z głównych problemów obszaru partnerstwa, jakim jest: „obniżenie jego atrakcyjności i konkurencyjności oraz niezadowolająca jakość życia - zwłaszcza w relacji do innych konkurencyjnych obszarów na terenie kraju”.</p> <p>We wszystkich partnerskich gminach funkcjonują obiekty służące aktywnemu wypoczynkowi, sportowi i rekreacji (hale i boiska sportowe, baseny, kryta pływalnia w Oleśnie itp.). Obiekty te na ogół jednak nie świadczą usług w zakresie rehabilitacji, tak jak ma to miejsce w innych gminach, mimo iż popyt na takie usługi jest bardzo duży i stale rośnie. Wynika to z kilku przyczyn. Stan infrastruktury rekreacyjno-sportowej jest zróżnicowany, część starszych obiektów wymaga remontów, przebudowy i modernizacji oraz uzupełnienia wyposażenia. W obiektach tych nie prowadzono dotąd usług w zakresie rehabilitacji, fizjoterapii, a także terapii w środowisku wodnym (hydroterapii), dlatego nie posiadają one odpowiedniego wyposażenia. Brakuje też wykwalifikowanych kadr - specjalistów w zakresie fizjoterapii i hydroterapii.</p> <p>W aktualnej post pandemicznej sytuacji odczuwalny jest na terenie partnerstwa brak infrastruktury rekreacyjno-sportowej, która świadczyłaby kompleksowe usługi prozdrowotne dla mieszkańców, bez względu na wiek tych osób. Brak jest także kompleksowej, jednolitej oferty rehabilitacji i rekreacji, sezonowej i całorocznej,</p>

PROJEKT NR 1	FIT PARTNERSTWO
	<p>która wychodziłaby naprzeciw oczekiwaniom mieszkańców, turystów – osób w różnym wieku i w różnym stanie zdrowia, również tych, których zdrowie i kondycja psychofizyczna uległy znacznemu pogorszeniu w wyniku COVID-19.</p> <p>Celem projektu jest stworzenie bogatej oferty usług rekreacji i rehabilitacji. Jej rozwój i upowszechnienie doprowadzą do kompleksowej poprawy zdrowia i kondycji psychofizycznej mieszkańców obszaru oraz osób przyjezdnych, korzystających z tej oferty.</p> <p>Projekt stanowi również odpowiedź na inne zdiagnozowane deficyty obszaru partnerstwa SZO: „niezadowalający stopień rozwoju gospodarczego” oraz „niedostatecznie zagospodarowany potencjał turystyczny i przyrodniczy oraz niedostatecznie wykorzystana infrastruktura turystyczna”.</p> <p>Niedostatecznie rozwinięta, niskiej jakości, wyeksploatowana infrastruktura sportowo-rekreacyjna w znaczący sposób obniża atrakcyjność oferty turystycznej obszaru partnerstwa.</p> <p>Uruchomienie szerokiego wachlarza usług prozdrowotnych na obszarze partnerstwa w oparciu o zmodernizowaną, nowoczesną bazę stworzy warunki do rozwoju nowego sektora usług. Stworzone zostaną warunki ku temu, by sektor ten stał się w przyszłości zyskującym na znaczeniu komponentem lokalnej gospodarki generującym nowe, wysokiej jakości miejsca pracy.</p> <p>Ważną częścią składową tej oferty powinna być rekreacja ruchowa w terenie, zwłaszcza rozwój turystyki pieszej i rowerowej drogami oraz szlakami, w przeważającej części wśród lasów i pól. Wysokie walory krajobrazowe oraz bogactwo dziedzictwa kulturowego tego obszaru stanowią istotne atuty w rozwoju tych form aktywności. Sieć dróg rowerowych jest obecnie słabo rozwinięta (zaledwie 41,9 km na ok. 608 km²). Istotnym mankamentem jest również brak spójnego (powiązanego wewnątrznie) systemu dróg rowerowych i pieszo-rowerowych, które łączyłyby poszczególne gminy i miejscowości obszaru partnerstwa. Część istniejących dróg i szlaków nie ma należytego oznakowania.</p> <p>Poprzez rozbudowę i modernizację infrastruktury projekt przyczyni się do rozwoju różnych form turystyki, rekreacji i sportu. Rozbudowa systemu dróg rowerowych stworzy także możliwość</p>

PROJEKT NR 1	FIT PARTNERSTWO
	<p>rozwoju alternatywnych form komunikacji („alternatywa dla samochodu”), które – poza funkcją rekreacyjną i turystyczną – będą realną alternatywą dla innych form przemieszczania się na obszarze partnerstwa w drodze do pracy, szkoły, centrów handlowych.</p> <p>Przyniesie on określone korzyści społeczne: promowanie zdrowego stylu życia, aktywnego wypoczynku, postaw ekologicznych, w tym związanych z ochroną środowiska, przeciwdziałaniem i adaptacją do zmian klimatu etc. Realizacja założeń projektowych przyczyni się do integracji i aktywizacji mieszkańców obszaru, popularyzacji aktywnych form spędzania czasu wolnego, poznania materialnych i niematerialnych walorów obszaru partnerstwa, a także zagadnień związanych z racjonalnym korzystaniem z zasobów środowiska naturalnego.</p>
<p>Odbiorcy projektu</p>	<p>Wszyscy mieszkańcy obszaru partnerstwa, województwa opolskiego i regionów sąsiednich, a także turyści, goście zagraniczni – osoby chcące dbać o dobrą kondycję i zdrowie fizyczne. Oferta rehabilitacji jest skierowana w szczególności do osób, które zmagają się z problemami zdrowotnymi po przejściu COVID-19.</p>
<p>Koncepcja projektu</p>	<p>Budowa bogatej oferty rehabilitacyjno-rekreacyjnej na obszarze partnerstwa, w tym rehabilitacji po COVID-19, w oparciu o cztery kompleksowo się uzupełniające filary. Oferta ta bazuje na zdiagnozowanych zasobach, potencjałach i wykorzystuje atuty partnerów.</p> <p>Komponenty (elementy składowe) projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> I rehabilitacja wodna II rehabilitacja poprzez sport III dedykowana fizjoterapia IV zielona rehabilitacja i rekreacja. <p>Projekt składa się z wielu różnorodnych przedsięwzięć realizowanych przez poszczególnych partnerów i wzajemnie się uzupełniających, zintegrowanych i komplementarnych. Łączy je wspólny cel: poprawa zdrowia i kondycji psychofizycznej mieszkańców, jak również osób przyjezdnych, poprzez stworzenie bogatej oferty usług rekreacji i rehabilitacji na obszarze partnerstwa.</p>

PROJEKT NR 1	FIT PARTNERSTWO	
	Elementy składowe projektu/przedsięwzięcia	Partner odpowiedzialny
	I Rehabilitacja wodna	
	1. Poszerzenie oferty rehabilitacyjnej w Oleskiej Lagunie	Gmina Olesno
	2. Kompleks basenów odkrytych – modernizacja wraz z budową urządzeń służących rehabilitacji wodnej	Gmina Olesno
	II Rehabilitacja poprzez sport	
	1. Budowa krytej hali tenisowej	Gmina Olesno
	2. Remont lodowiska	Gmina Olesno
	3. Przebudowa boiska sportowego na kompleks lekkoatletyczny i boisko do piłki nożnej wraz z budową zaplecza (trybuna i szatnie), a także budowa parkingu oraz dróg dojazdowych.	Gmina Gorzów Śląski
	4. Zagospodarowanie zalewu w Psurowie na cele rekreacyjno-sportowe	Gmina Radłów
	III Dedykowana fizjoterapia	
	1. Wsparcie działań domu dziennej pomocy w Gorzowie Śląskim w zakresie rozwoju form rehabilitacji i terapii zajęciowej	Gmina Gorzów Śląski
	2. Poszerzenie oferty leczniczej szpitala powiatowego	Powiat oleski
	3. Rozbudowa szpitala powiatowego – przystosowanie do nowych wyzwań	Powiat oleski
	IV Zielona rehabilitacja i rekreacja	

PROJEKT NR 1	FIT PARTNERSTWO	
	1. Ścieżki rowerowe jako łączniki istniejących tras rowerowych (budowa spójnego systemu dróg rowerowych)	Wszyscy partnerzy
	2. Oznakowanie istniejących tras rowerowych i ich promocja	Wszyscy partnerzy
<p>I Rehabilitacja wodna</p> <p>W ramach projektu planowane jest utworzenie nowoczesnego centrum rehabilitacyjno-prozdrowotnego w Oleśnie. Zamierzenia inwestycyjne dotyczą kompleksu basenów odkrytych (usługi sezonowe) oraz pomieszczeń krytej pływalni (usługi całoroczne). Są to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zagospodarowanie podziemia krytej pływalni w Oleśnie, wyposażenie w infrastrukturę niezbędną do prowadzenia zajęć korekcyjnych, całorocznych z elementami rehabilitacji wodnej • budowa regionalnego ośrodka letniej rehabilitacji wodnej w Oleśnie obejmującego modernizację kompleksu basenów odkrytych przy ul. Kościuszki w Oleśnie, w tym niecki pływakowej wraz z urządzeniami do rehabilitacji oraz niecki dla dzieci. <p>Kompleks basenów otwartych zachowa te same funkcje użytkowe, jakie posiada obecnie, a dodatkowo rozszerzy ofertę o usługi gastronomiczne, rehabilitacyjne i odnowy biologicznej. Ośrodek zatrudni też trenera rehabilitacji wodnej. Zmodernizowany obiekt służyć będzie mieszkańcom obszaru partnerstwa jak również osobom przyjezdnym.</p> <p>II Rehabilitacja przez sport</p> <ul style="list-style-type: none"> • Celem działań partnera – gminy Olesno w tym komponentie projektu jest stworzenie całorocznej oferty aktywności sportowej. Wykonana została już dokumentacja budowy krytej hali tenisowej (dziś jest to obszar niezagospodarowany), która wraz z pozostałymi położonymi w pobliżu obiektami sportowo-rekreacyjnymi stanowić będzie 		

PROJEKT NR 1	FIT PARTNERSTWO
	<p>docelowo kompleks sportowy służący mieszkańcom i osobom przyjeźdnym, turystom.</p> <p>Ponadto gmina Olesno planuje remont sezonowego lodowiska.</p> <ul style="list-style-type: none"> • W gminie Gorzów Śląski znajduje się boisko sportowe – dawniej boisko do piłki nożnej, a dziś obiekt do gruntownej modernizacji. Partner – gmina Gorzów Śląski planuje budowę w tym miejscu kompleksu sportowego: nowoczesnego boiska piłkarskiego, bieżni i rzutni oraz innych obiektów do uprawiania dyscyplin lekkoatletycznych. Wykonana zostanie także szatnia dla zawodników, trybuna dla widzów oraz parking i drogi dojazdowe. • Partner – gmina Radłów planuje wykorzystanie istniejącego w osadzie Psurów (gmina Radłów) zalewu i zagospodarowanie go na cele rekreacyjno- sportowe. Powstanie w tym miejscu szeroka piaszczysta plaża przeznaczona na rekreację sportową. Zbudowane zostaną: wieloelementowa siłownia zewnętrzna oraz plac zabaw dla dzieci. Ponadto planowana jest budowa kempingu oraz utworzenie miejsca do połowu ryb. <p style="text-align: center;">III Dedykowana fizjoterapia</p> <p>Poza ofertą rehabilitacji wodnej i aktywności sportowej partnerzy zamierzają rozwijać szczególne formy rehabilitacji i terapii ukierunkowane na potrzeby określonych grup mieszkańców obszaru partnerstwa i osób przyjeźdnym.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Partner – gmina Gorzów Śląski planuje rozwój wsparcia mieszkańców obszaru partnerstwa korzystających z oferty rehabilitacji prowadzonej przez Dzienny Dom Opieki znajdujący się w Gorzowie Śląski. • Partner – powiat oleski planuje stworzenie nowoczesnego centrum rehabilitacji na bazie istniejącego zakładu rehabilitacji w Szpitalu Powiatowym w Oleśnie. W związku z tym konieczne jest przystosowanie dróg, chodników i parkingów z myślą o osobach o ograniczonej sprawności, korzystających z centrum. Dzięki zakupowi nowoczesnych urządzeń do usprawniania ruchowego,

PROJEKT NR 1	FIT PARTNERSTWO
	<p>fizykoterapii, hydroterapii i ciepłolecznictwa poszerzona zostanie oferta lecznicza centrum rehabilitacji. W ramach tych kompleksowych działań zostanie również zmodernizowana winda.</p> <p>IV Zielona rehabilitacja</p> <p>Ten komponent projektu jest niezwykle ważny dla wszystkich partnerów. Zakłada on tworzenie warunków do dalszego rozwoju turystyki pieszej i rowerowej, z wykorzystaniem walorów przyrodniczych i kulturowych obszaru partnerstwa.</p> <p>Partnerzy zakładają docelowo stworzenie spójnego, dobrze oznakowanego systemu dróg pieszo-rowerowych przebiegających przez obszar partnerstwa i łączących poszczególne gminy oraz miejscowości. Sieć istniejących dróg rowerowych oraz dróg planowanych do oznakowania lub wybudowania w ramach projektu FIT PARTNERSTWO przedstawia mapa poniżej (rysunek nr 3). Współdziałając w realizacji tego celu partnerzy planują wykonanie wymienionych poniżej działań.</p> <p>Gmina Olesno</p> <ul style="list-style-type: none"> • Budowa ścieżki rowerowej relacji Świercze, ul. Studnitza – Borki Małe (ul. Częstochowska do skrzyżowania ul. Rzemieślniczej z ul. Polną) – Kolonia Świercze – Broniec (przysiółek Diabli Młynek) – Świerkle (DP 1934 O) • budowa ścieżki rowerowej Olesno, ul. Wachowska – Wachów (DP 1940 O) – Leśna (skrzyżowanie z ul. Kuźnicką) – Osiecko (granica gminy). <p>Gmina Radłów</p> <ul style="list-style-type: none"> • Budowa ścieżki pieszo-rowerowej łączącej istniejącą ścieżkę rowerową z miejscowością Kościeliska przez miejscowość Biskupice

PROJEKT NR 1	FIT PARTNERSTWO
	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa ścieżki pieszo-rowerowej łączącej istniejącą ścieżkę rowerową z miejscowości Kościeliska przez miejscowości Biskupice, Biskupskie Drogi do Kolonii Biskupskiej. <p>Gmina Zębowice</p> <p>Na podstawie koncepcji tras pieszo-rowerowych przygotowana zostanie dokumentacja techniczna oraz wykonane zostaną następujące zadania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • budowa ścieżki pieszo-rowerowej w pasie drogi nr 1736 O Kadłub Wolny – DP1941 O /Osiecko/ • budowa ścieżki pieszo-rowerowej w pasie drogi nr 1737 O Zębowice – Kadłub Wolny – Wypychów – DP 1705 O; do realizacji odcinek pomiędzy miejscowościami Kadłub Wolny - Wypychów. <p>Gmina Gorzów Śląski</p> <ul style="list-style-type: none"> • Budowa ścieżki rowerowej w pasie drogi wojewódzkiej i powiatowej na odcinku Gorzów Śląski ul. Oleska do granicy z gminą Radłów w miejscowości Jastrzygowice • budowa ścieżki rowerowej na trasie Gorzów Śląski – Uszyce (granica Gminy). <p>Powiat oleski</p> <p>Planowana jest budowa ścieżek rowerowych w ciągu dróg powiatowych, wojewódzkich i krajowych tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • droga rowerowa Olesno - Dobrodzień (istniejący przebieg wzdłuż DW901 do Wachowic) – projektowany przebieg Wachowice – Kocury – (istniejący przebieg Kocury – Dobrodzień) • ścieżka rowerowa w ciągu dawnej linii kolejowej “Paulinka” prowadzącej od Olesna do Praszki (DK 42) przez miejscowość Gorzów Śląski (od sklepu „Biedronka” do szkoły)

PROJEKT NR 1	FIT PARTNERSTWO
	<ul style="list-style-type: none"> • ścieżka rowerowa Radłów-Wichrów, od węzła Olesno-Radłów sklep „Dino”, Radłów sklep „Dino” – Radłów Urząd Gminy (DP 1934, DW 487) • odcinek ścieżki rowerowej Borki Wielkie – Kucoby (DP 1947 O).
Zgodność z celami	<p>Zgodność z celami strategii rozwoju partnerstwa SZO do 2030 roku</p> <p>Projekt wpisuje się w realizację celu nadrzędnego strategii rozwoju obszaru partnerstwa SZO 2030: „wysoka jakość życia - wzrost atrakcyjności i konkurencyjności obszaru partnerstwa jako miejsca pracy i zamieszkania” oraz wszystkich pięciu celów bezpośrednich (w kolejności odpowiadającej zbieżności projektu z założonymi celami):</p> <ul style="list-style-type: none"> • cel 3: infrastruktura odpowiadająca potrzebom mieszkańców • cel 4: wzrost dostępności komunikacyjnej a także • cel 1: stały wzrost gospodarczy • cel 2: czyste powietrze • cel 5: aktywni, zaangażowani mieszkańcy. <p>Zgodność z celami strategii rozwoju Subregionu Północnego Opolszczyzny na lata 2021-2030 (projekt, wersja: 19.08.2021)</p> <p>Projekt wpisuje się również w realizację celów sformułowanych w strategii rozwoju Subregionu Północnego:</p> <p>cel strategiczny 1: wysoka efektywność usług publicznych kierunek działań 1.1: wysoka jakość infrastruktury społecznej</p> <p>cel strategiczny 2: konkurencyjna i zdywersyfikowana gospodarka Subregionu kierunek działań 2.1: poprawa spójności i dostępności transportowej kierunek działań 2.3: rozwój oferty turystycznej</p>

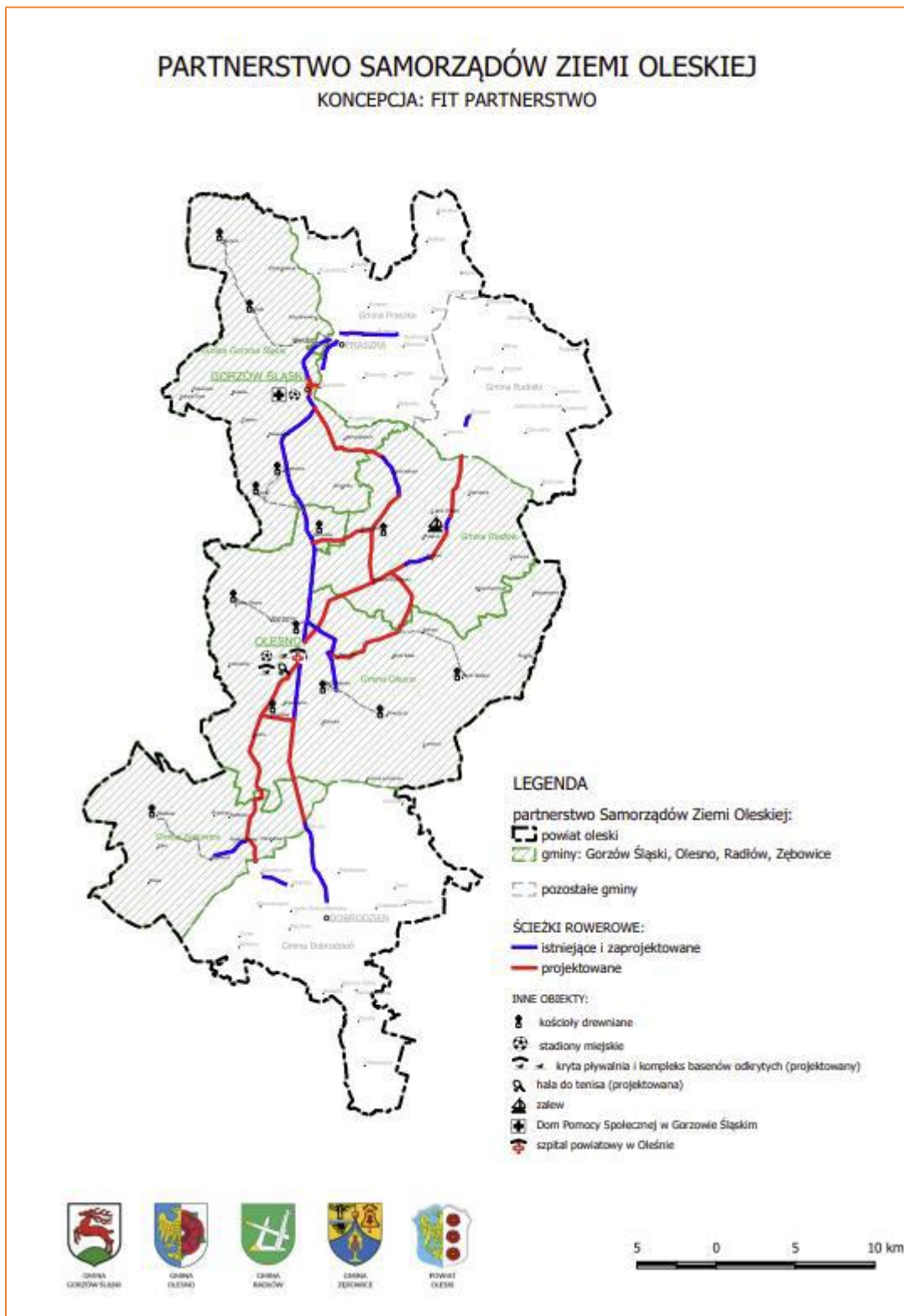
PROJEKT NR 1	FIT PARTNERSTWO
	<p>- w powiązaniu z celem strategicznym nr 3: racjonalna gospodarka zasobami środowiska.</p> <p>Zgodność z celami strategii rozwoju województwa opolskiego Opolskie 2030</p> <p>Projekt jest spójny z celami strategicznymi i operacyjnymi sformułowanymi w Strategii Opolskie 2030 (dokument przyjęty przez Zarząd Województwa Opolskiego w dniu 27.07.2021 r.³):</p> <ul style="list-style-type: none"> • cel operacyjny: rozwinięte i dostępne usługi działania: rozwój opieki i profilaktyki zdrowotnej, rozszerzenie oferty spędzania wolnego czasu • cel operacyjny: region dostępny komunikacyjnie działanie: rozwój infrastruktury komunikacyjnej, w tym: poprawa wewnętrznej dostępności drogowej w regionie <p>w powiązaniu z celami operacyjnymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opolskie zeroemisyjne • ceniona marka regionu, działanie: budowa wizerunku Zielonego Opolskiego.
Okres realizacji	<p>przewidywany okres realizacji projektu: 01.01.2022 – 31.12.2030</p> <p>przewidywany okres jego eksploatacji (funkcjonowania): brak możliwości określenia zakończenia okresu eksploatacji</p>
Terytorialny zasięg projektu	Obszar partnerstwa
Komplementarność z innymi projektami	Projekt FIT PARTNERSTWO jest komplementarny i powiązany z pozostałymi projektami strategicznymi partnerstwa Samorządów Ziemi Oleskiej, których realizacja planowana jest na

³ <https://www.opolskie.pl/wp-content/uploads/2021/07/Strategia-Opolskie-2030-po-konsultacjach-spoecznych-lipiec-2021.pdf>

PROJEKT NR 1	FIT PARTNERSTWO
	<p>lata 2021-2030. Ponadto projekt FIT PARTNERSTWO jest komplementarny z już zrealizowanymi i zakończonymi przedsięwzięciami⁴:</p> <ul style="list-style-type: none"> • projektem pod nazwą „Rewitalizacja Stadionu Miejskiego oraz rewitalizacja traktu spacerowego przy ul. Murka w Oleśnie” źródło finansowania EFRR w ramach RPO WO 2014-2020] Beneficjent: gmina Olesno Okres realizacji: 2018-2019 • kompleksowym projektem pod nazwą “Realizacja strategii niskoemisyjnych na obszarze Subregionu Północnego Województwa Opolskiego” źródło finansowania EFRR w ramach RPO WO 2014-2020 Beneficjenci: gmina Zębowice, gmina Olesno Okres realizacji: 2017-2019
<p>Produkty projektu i ich wskaźniki</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury sportowo-rekreacyjnej (świadczących usługi w zakresie rehabilitacji i rekreacji) [szt.] • liczba nowopowstałych obiektów służących rekreacji i rehabilitacji [szt.] • liczba zmodernizowanych/rozbudowanych obiektów rehabilitacji i opieki leczniczej [szt.] • długość wybudowanych dróg dla rowerów [km].
<p>Rezultaty bezpośrednie projektu i ich wskaźniki</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba nowych usług w zakresie rekreacji, rehabilitacji i fizjoterapii świadczonych przez ww. obiekty infrastruktury sportowo-rekreacyjnej [szt.] • liczba osób korzystających/którym udostępniono nowe drogi rowerowe lub pieszo-rowerowe [osoby] • liczba podmiotów gospodarczych powstałych w wyniku realizacji projektu [szt.].

⁴ Podano przykładowe projekty komplementarne realizowane przez partnerów.

Ryc. 4 Przebieg ścieżek rowerowych i lokalizacja innych obiektów objętych projektem FIT PARTNERSTWO

Źródło: Dokumentacja Urzędu Gminy w Oleśnie

PROJEKT NR 2	PARTNERSTWO Z KLIMATEM
Lider projektu	Gmina Olesno
Partnerzy	<p>Partnerzy samorządowi:</p> <p>gminy: Gorzów Śląski, Zębowice, Radłów oraz powiat oleski</p> <p>Pozostali potencjalni partnerzy: spółki i zakłady komunalne</p> <p>Komponent edukacyjny: szkoły prowadzone przez gminy i powiat oleski</p>
Potrzeba realizacji projektu	<p>Walory środowiskowe: czyste wody, gleby i powietrze są jednym z najcenniejszych atutów obszaru partnerstwa SZO. Dbalność o nieskażone środowisko, o dobrostan mieszkańców tego obszaru jest jednym z priorytetów działań partnerów.</p> <p>Z analizy stanu środowiska i czynników wpływających na jakość życia na obszarze partnerstwa wynika, iż największym zagrożeniem jest niska emisja w sezonie grzewczym. Jej źródłem jest ogrzewanie budynków w sektorze komunalnym, a także transport gminny (autobusy z napędem spalinowym). Stąd konieczność podjęcia działań, których głównym celem jest poprawa stanu powietrza poprzez ograniczenie, a docelowo – wyeliminowanie emisji szkodliwych zanieczyszczeń (pyłów) oraz ograniczenie emisji CO₂.</p> <p>Mieszkańcy obszaru partnerstwa coraz silniej odczuwają skutki zmian klimatycznych. Szczególnie dokuczliwe są nadchodzące co roku w miesiącach letnich fale ekstremalnych upałów, przedłużające się okresy suszy, gwałtowne i groźne zjawiska atmosferyczne w postaci wichur, nawałnic i ulewnych deszczy.</p> <p>W związku z tym konieczne jest podjęcie działań zmierzających do ograniczenia uciążliwych dla mieszkańców skutków zmian klimatycznych i związanych z tym zagrożeń (działania adaptacyjne). Docelowo poprawi one bezpieczeństwo i komfort życia mieszkańców.</p> <p>Projekt odpowiada na jeden z głównych problemów obszaru partnerstwa, jakim jest: „obniżenie jego atrakcyjności i konkurencyjności oraz niezadowolająca jakość życia - zwłaszcza w relacji do innych konkurencyjnych obszarów na terenie kraju”.</p>

PROJEKT NR 2	PARTNERSTWO Z KLIMATEM	
Odbiorcy projektu	Wszyscy mieszkańcy obszaru partnerstwa Pośrednio także inni mieszkańcy regionu opolskiego	
Koncepcja projektu	Projekt przewiduje podjęcie dwóch typów działań. Są to: <ul style="list-style-type: none"> • działania adaptacyjne • działania mitygacyjne. 	
	Elementy składowe projektu	Partner odpowiedzialny
	Działania adaptacyjne	
	działania z zakresu zielonej infrastruktury – związane z rewitalizacją/stworzeniem systemu zieleni miejskiej oraz ze zwiększeniem powierzchni biologicznie czynnej w mieście	gmina Olesno
	wprowadzenie elementów zazieleniających tereny zabudowane wraz z rozwiązaniami zwiększającymi retencję wody opadowej na terenach miejskich	gmina Olesno
	budowa otwartego zbiornika retencyjnego w systemie cieków lokalnych powiązanego z zieloną infrastrukturą	gmina Gorzów Śląski
	budowa wodociągów na obszarach wiejskich	wszystkie gminy partnerstwa
	przeciwdziałanie następstwom upałów - budowa systemu źródeł ulicznych wraz z modernizacją kompleksu basenów odkrytych (nawiązanie do projektu FIT PARTNERSTWO)	gmina Olesno
	Działania mitygacyjne	
termomodernizacje budynków użyteczności publicznej	wszyscy partnerzy	

PROJEKT NR 2	PARTNERSTWO Z KLIMATEM	
	wymiana kotłów w nieruchomościach osób ubogich energetycznie	wszystkie gminy partnerstwa
	budowa stacji ładowania pojazdów elektrycznych, wymiana parkometrów miejskich z opracowaniem inteligentnego systemu naprowadzania i preferencjami dla pojazdów elektrycznych	gmina Olesno
	uzupełnienie sieci ścieżek rowerowych (w nawiązaniu do projektu FIT PARTNERSTWO)	wszyscy partnerzy
	budowa elektrowni fotowoltaicznej	gmina Olesno
	modernizacja oświetlenia ulicznego	wszystkie gminy partnerstwa
Zgodność z celami	<p>Uzupełnieniem działań podejmowanych przez partnerów jest komponent edukacyjny, w tym m.in. akcje edukacyjne, happeningi, konkursy, dyskusje, spotkania ze specjalistami z zakresu ochrony środowiska itp. Jego realizatorem będą szkoły prowadzone przez gminy i powiat oleski. Celem jest rozwój świadomości problemów i zagrożeń dla środowiska naturalnego, których przyczyną jest działalność człowieka oraz kształtowanie postaw proekologicznych wśród dzieci i młodzieży.</p> <p>Zgodność z celami strategii rozwoju partnerstwa SZO do 2030 roku</p> <p>Projekt wpisuje się w realizację celu nadrzędnego strategii rozwoju obszaru partnerstwa SZO 2030: „wysoka jakość życia - wzrost atrakcyjności i konkurencyjności obszaru partnerstwa jako miejsca pracy i zamieszkania” oraz celów bezpośrednich:</p> <ul style="list-style-type: none"> • cel 2: czyste powietrze • cel 3: infrastruktura odpowiadająca potrzebom mieszkańców 	

PROJEKT NR 2	PARTNERSTWO Z KLIMATEM
	<ul style="list-style-type: none"> • cel 4: wzrost dostępności komunikacyjnej <p>Zgodność z celami strategii rozwoju Subregionu Północnego Opolszczyzny na lata 2021-2030 (projekt, wersja: 19.08.2021)</p> <p>Projekt wpisuje się również w realizację celu strategicznego nr 3 - racjonalna gospodarka zasobami środowiska strategii rozwoju Subregionu Północnego, zgodnie z kierunkami działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 3.1: przeciwdziałanie zmianom klimatycznym • 3.2: podnoszenie jakości środowiska • 3.3: zachowanie walorów przyrodniczo-krajobrazowych. <p>Zgodność z celami strategii rozwoju województwa opolskiego Opolskie 2030</p> <p>Projekt jest spójny z celami strategicznymi i operacyjnymi sformułowanymi w Strategii Opolskie 2030 (dokument przyjęty przez Zarząd Województwa Opolskiego w dniu 27.07.2021 roku⁵):</p> <p>Cel strategiczny: przyjazne środowisko i racjonalna gospodarka zasobami</p> <p>cele operacyjne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opolskie zeroemisyjne • przyjazne środowisko i racjonalna gospodarka zasobami • bezpieczny region.
Okres realizacji	<ul style="list-style-type: none"> • 1.01.2022 – 31.12.2030 • przewidywany okres jego eksploatacji (funkcjonowania): brak możliwości określenia zakończenia okresu eksploatacji

⁵ <https://www.opolskie.pl/wp-content/uploads/2021/07/Strategia-Opolskie-2030-po-konsultacjach-spoecznych-lipiec-2021.pdf>

PROJEKT NR 2	PARTNERSTWO Z KLIMATEM
Terytorialny zasięg projektu	Cały obszar partnerstwa (szczegółowo opisano wyżej)
Komplementarność z innymi projektami	<p>Projekt PARTNERSTWO Z KLIMATEM jest komplementarny i powiązany z pozostałymi projektami strategicznymi partnerstwa Samorządów Ziemi Oleskiej, których realizacja planowana jest na lata 2021-2030.</p> <p>Ponadto projekt ten jest komplementarny z następującymi przedsięwzięciami⁶:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Realizacja strategii niskoemisyjnych na obszarze Subregionu Północnego Województwa Opolskiego” beneficjenci: gminy Olesno i Zębowice okres realizacji: 2017-2019 źródło finansowania: EFRR w ramach RPO WO 2014-2020 • „Rewitalizacja terenów zieleni w Małym Parku w Oleśnie” beneficjent: gmina Olesno okres realizacji: 02.01.2021-31.10.2021 źródło finansowania: środki NFOŚiGW w ramach programu „Adaptacja do zmian klimatu oraz ograniczenie skutków zagrożeń środowiska” • LIFE - kształcenie kadry doradców energetycznych beneficjenci: wszyscy partnerzy okres realizacji: 2020 – 2022. • projekt współpracy z WFOŚiGW w Opolu na uruchomienie punktu konsultacyjnego, prowadzenie szkoleń i obsługę wniosków w ramach programu „Czyste Powietrze”

⁶ Podano przykładowe projekty komplementarne realizowane przez partnerów.

PROJEKT NR 2	PARTNERSTWO Z KLIMATEM
	<ul style="list-style-type: none"> • dofinansowanie gminy Radłów ze środków własnych do wymiany kotłów na proekologiczne beneficjenci: gospodarstwa domowe na terenie gminy • „Termomodernizacja budynku wielofunkcyjnego z siedzibą GOPS i GOK w Radłowie” beneficjent: gmina Radłów okres realizacji: 2020.
<p>Produkty projektu i ich wskaźniki</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost powierzchni biologicznie czynnej w mieście [m²] • liczba nowo wybudowanych zbiorników retencyjnych [szt.] • długość wybudowanej linii wodociągowej [km] • liczba nowych przyłączy do wodociągu [szt.] • długość przebudowanej sieci wodociągowej [km] • liczba nowo wybudowanych źródeł ulicznych w miastach [szt.] • liczba obiektów poddanych termomodernizacji [szt.] • liczba wymienionych kotłów w budynkach wielorodzinnych [szt.] • liczba stacji ładowania pojazdów elektrycznych [szt.] • długość wybudowanych dróg dla rowerów [km] • liczba wybudowanych elektrowni fotowoltaicznych [szt.] • liczba nowo zainstalowanych energooszczędnych opraw oświetleniowych (oświetlenie uliczne) [szt.].
<p>Rezultaty bezpośrednie projektu i ich wskaźniki</p>	<ul style="list-style-type: none"> • poziom zanieczyszczeń pyłowych w powietrzu [$\mu\text{g}/\text{m}^3$] lub liczba dni z przekroczeniem wartości dobowej $\text{PM}_{10}=50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ • liczba dni w ciągu roku, w których nie odnotowano przekroczeń dopuszczalnego poziomu zanieczyszczeń powietrza [dni] • liczba osób korzystających z terenów zieleni zorganizowanej (skwery, parki) [osoby].

PROJEKT NR 3	MOBILNE PARTNERSTWO
Lider projektu	Gmina Olesno
Partnerzy	<p>Partnerzy samorządowi:</p> <p>gminy Olesno, Gorzów Śląski, Radłów i Zębowice</p> <p>Powiat oleski nie uczestniczy w realizacji tego projektu.</p>
Potrzeba realizacji projektu	<p>Obszar partnerstwa cechuje niski stopień skomunikowania z miastami i powiatami ościennymi środkami transportu publicznego – istnieje niewielka liczba regularnych połączeń zewnętrznych, tak autobusowych jak i kolejowych. Część połączeń ma charakter okresowy, Gminy Radłów i Zębowice pozbawione są połączeń kolejowych. Bardzo poważnym problemem jest więc ograniczona dostępność transportowa dużej części obszaru partnerstwa. Liczba połączeń jest stosunkowo niewielka (najczęściej jedno lub dwa połączenia w ciągu doby). Na obszarze partnerstwa znajdują się 24 miejscowości, które nie są obsługiwane przez komunikację zbiorową – najwięcej w gminie Gorzów Śląski. Mieszkańcy korzystają najczęściej z własnych środków transportu, a gdy nimi nie dysponują - z uprzejmości innych osób i/lub ograniczają całkowicie wyjazdy i kontakty zewnętrzne.</p> <p>Na całym obszarze partnerstwa funkcjonują przewozy szkolne, z których w określonych przypadkach mogą korzystać także osoby inne niż uczniowie. Rozwiązanie to nie ma obecnie charakteru systemowego.</p> <p>Sytuację pogarsza niezadowalający stan części infrastruktury drogowej, a także słabo rozwinięta sieć dróg rowerowych (zaledwie 41,9 km na ok. 608 km²), które – poza funkcją rekreacyjną i turystyczną – mogłyby być realną alternatywą dla innych form przemieszczania się na obszarze partnerstwa w drodze do pracy, szkoły, centrów handlowych. W obecnym stanie rzeczy jest to dalece niewystarczający zasób.</p> <p>Istnieje potrzeba podjęcia działań w kierunku rozwijania transportu multimodalnego, wykorzystującego ekologiczne rozwiązania</p>

PROJEKT NR 3	MOBILNE PARTNERSTWO
	komunikacyjne (komunikacja rowerowa, elektro-mobilność itp.) w oparciu o nowoczesne centra przesiadkowe umożliwiające przemieszczanie się różnymi środkami transportu.
Odbiorcy projektu	Mieszkańcy gmin obszaru partnerstwa.
Koncepcja projektu	<p>Celem projektu jest sukcesywna likwidacja tzw. białych plam na mapie komunikacyjnej partnerstwa SZO, zwiększenie zasięgu komunikacji publicznej, a także rozwój transportu multimodalnego, w tym transportu zeroemisyjnego (promocja i rozwój elektro-mobilności).</p> <p>Komponent „Elektro-mobilność” – rozwój zeroemisyjnego transportu publicznego - uruchomienie przewozów szkolnych w oparciu o autobusy elektryczne (dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych). Projekt przewiduje zakup autobusów elektrycznych obsługujących trasy dla przewozu uczniów, a także stworzenie bazy dla pojazdów komunikacji miejskiej w Oleśnie wraz z infrastrukturą ładowania w poszczególnych gminach – stosownie do potrzeb.</p> <p>Komponent „Nowe formy organizacji transportu publicznego” – innowacja w komunikacji publicznej w ramach transportu szkolnego. Projekt przewiduje w fazie koncepcyjnej przygotowanie wariantowej koncepcji (studium) nowej organizacji przewozów szkolnych w połączeniu z odpłatnym udostępnieniem tych przewozów dla mieszkańców nie będących uczniami.</p> <p>W koncepcji tej uwzględnione zostaną również te miejscowości, które obecnie nie mają połączeń komunikacją publiczną oraz te, dla których liczba tych połączeń jest niewystarczająca w stosunku do potrzeb. Istotną częścią tego opracowania będą analizy kosztów wdrożenia nowej organizacji przewozów: części inwestycyjnej tj. kosztów komponentu „Elektro-mobilność oraz części eksploatacyjnej – kosztów funkcjonowania nowego systemu przewozów. Przedstawiona koncepcja umożliwi partnerom decyzję o przystąpieniu do II etapu zgodnie z wybranym wariantem lub o</p>

PROJEKT NR 3	MOBILNE PARTNERSTWO
	<p>przesunięciu w czasie (lub nawet zaniechaniu) fazy wdrożeniowej.</p> <p>W fazie wdrożeniowej przewiduje się realizację komponentu „Elektro-mobilność”, a następnie uruchomienie przewozów zgodnie z wybranym wariantem realizacyjnym, o ile studium wykaże zasadność i wykonalność tego przedsięwzięcia.</p> <p>Operator w fazie wdrożeniowej: zaplanowano utworzenie spółki dla funkcjonowania systemu transportu szkolnego.</p>
Zgodność z celami	<p>Zgodność z celami strategii rozwoju partnerstwa SZO do 2030 roku</p> <p>Projekt wpisuje się w realizację celu nadrzędnego strategii rozwoju obszaru partnerstwa SZO 2030: „wysoka jakość życia - wzrost atrakcyjności i konkurencyjności obszaru partnerstwa jako miejsca pracy i zamieszkania” oraz trzech celów bezpośrednich:</p> <ul style="list-style-type: none"> • cel 2: czyste powietrze • cel 3: infrastruktura odpowiadająca potrzebom mieszkańców • cel 4: wzrost dostępności komunikacyjnej. <p>Zgodność z celami strategii rozwoju Subregionu Północnego Opolszczyzny na lata 2021-2030 (projekt, wersja: 19.08.2021)</p> <ul style="list-style-type: none"> • cel strategiczny 2 - konkurencyjna i zdywersyfikowana gospodarka Subregionu <p>kierunek działań 2.1: Poprawa spójności i dostępności transportowej</p> <ul style="list-style-type: none"> • cel strategiczny 3: racjonalna gospodarka zasobami środowiska. <p>Zgodność z celami strategii rozwoju województwa opolskiego Opolskie 2030</p>

PROJEKT NR 3	MOBILNE PARTNERSTWO
	<p>Projekt jest spójny z celami strategicznymi i operacyjnymi sformułowanymi w Strategii Opolskie 2030 (dokument przyjęty przez Zarząd Województwa Opolskiego w dniu 27.07.2021 r.⁷):</p> <p style="padding-left: 40px;">cel strategiczny 2: środowisko i rozwój – środowisko odporne na zmiany klimatyczne i sprzyjające rozwojowi</p> <p style="padding-left: 40px;">cel operacyjny: Opolskie zeroemisyjne.</p> <p>Projekt wpisuje się także w kierunki działań określone w „Strategii Opolskie 2030”, w szczególności „(...) wspieranie rozwoju nowoczesnych i proekologicznych rozwiązań w zakresie transportu publicznego i współdzielonego”.</p>
Okres realizacji	<p>Przewidywany okres realizacji projektu: 01.2022 – 12.2030</p> <p>Przewidywany okres eksploatacji: od 2022 r.</p>
Terytorialny zasięg projektu	<p>Gminy Olesno, Zębowice, Radłów, Gorzów Śląski - udział i stopień zaangażowania poszczególnych partnerów uzależniony jest od wyników przygotowanej koncepcji organizacji przewozów.</p>
Komplementarność z innymi projektami	<p>Projekt MOBILNE PARTNERSTWO jest komplementarny i powiązany z pozostałymi projektami strategicznymi partnerstwa Samorządów Ziemi Oleskiej, których realizacja planowana jest na lata 2021-2030.</p> <p>Ponadto projekt ten jest komplementarny z już zrealizowanymi i zakończonymi przedsięwzięciami⁸:</p> <ul style="list-style-type: none"> • projektem pn. "Realizacja strategii niskoemisyjnych na obszarze Subregionu Północnego Województwa Opolskiego" – w tym: • budową centrum przesiadkowego w Oleśnie, zakupem taboru

⁷ <https://www.opolskie.pl/wp-content/uploads/2021/07/Strategia-Opolskie-2030-po-konsultacjach-spoecznych-lipiec-2021.pdf>

⁸ Podano przykładowe projekty komplementarne realizowane przez partnerów.

PROJEKT NR 3	MOBILNE PARTNERSTWO
	<p>beneficjent: wszystkie gminy inwestycja zakończona w 2020 r.</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedsięwzięciem polegającym na zakupie autobusów niskoemisyjnych przez PKS Kluczbork, wykorzystywanych w transporcie dzieci do szkół na terenie gminy Radłów • remontem dworca PKP w Oleśnie inwestor: PKP beneficjenci: gminy partnerstwa <p>a także z projektem</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Transformacja przystanków autobusowych w zielone przystanki”. Jest to projekt w fazie koncepcji, przygotowywany przez gminę Olesno.
Produkty projektu i ich wskaźniki	<ul style="list-style-type: none"> • liczba opracowanych ekspertyz, ocen, analiz, koncepcji, studiów [szt.] • liczba zakupionych autobusów elektrycznych [szt.] • liczba baz dla pojazdów komunikacji miejskiej wraz z infrastrukturą ładowania [szt.].
Rezultaty bezpośrednie projektu i ich wskaźniki	<ul style="list-style-type: none"> • roczna, łączna długość przewozów wykonywanych przez nowo zakupione autobusy elektryczne [km] • wzrost liczby miejscowości obsługiwanych przez komunikację autobusową [szt.] • liczba osób korzystających z komunikacji autobusowej w skali roku [osoby].

PROJEKT NR 4	WODY PARTNERSKIE
Lider projektu	Gmina Olesno
Partnerzy	<p>Partnerzy samorządowi:</p> <p>gminy Olesno, Gorzów Śląski, Radłów, Zębowice</p> <p>W projekcie nie uczestniczy powiat oleski.</p>
Potrzeba realizacji projektu	<p>Za jeden z istotnych deficytów obszaru partnerstwa uznano niedostateczny rozwój gminnej infrastruktury sieciowej, zwłaszcza sieci kanalizacyjnej. Gospodarka ściekami nie spełnia współczesnych kryteriów i oczekiwań mieszkańców. System zagospodarowania nieczystości ciekłych, w którym znaczącą rolę nadal odgrywa gromadzenie ich w zbiornikach bezodpływowych, stanowi także poważne zagrożenie dla środowiska naturalnego.</p> <p>Jednym z wiodących kierunków działań partnerów w najbliższych latach jest ochrona i racjonalne gospodarowanie zasobami glebowo-wodnymi (poprawa jakości i rozwój infrastruktury wodno-ściekowej; poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz ich racjonalne wykorzystanie).</p>
Odbiorcy projektu	Mieszkańcy całego obszaru partnerstwa SZO – w poszczególnych pięciu komponentach zgodnie z zasięgiem terytorialnym projektu.
Koncepcja projektu	<p>Celem projektu jest ochrona wód i gleb na obszarze partnerstwa przed zanieczyszczeniami ciekłymi pochodzącymi przede wszystkim z gospodarstw domowych. Znacząca część gospodarstw domowych na obszarze partnerstwa korzysta ze zbiorników bezodpływowych. Nieszczelność zbiorników, niska jakość obsługi i zaniedbania eksploatacyjne sprawiają, że taki sposób gromadzenia nieczystości ciekłych stanowi zagrożenie dla czystości gleb i wód. O ile warunki środowiskowe i ekonomiczne na to pozwalają, gospodarstwa te powinny być jak najszybciej przyłączone do sieci kanalizacyjnej. Na terenach, na których budowa sieci kanalizacyjnej jest niecelowa lub nieuzasadniona ze względów ekonomicznych przewiduje się</p>

PROJEKT NR 4	WODY PARTNERSKIE
	<p>instalację przydomowych oczyszczalni ścieków spełniających współczesne standardy techniczne i ekologiczne.</p> <p>Elementy składowe projektu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. budowa oczyszczalni ścieków w Bodzanowicach (gmina Olesno) dla miejscowości: Bodzanowice, Borki Wielkie, Kucoby) 2. budowa odcinków kanalizacji na obszarach miejskich w gminach Gorzów Śląski i Olesno 3. budowa odcinków kanalizacji na obszarach wiejskich w gminach Olesno, Radłów i Gorzów Śląski 4. budowa przydomowych oczyszczalni ścieków dla obszarów poza planowaną liniową siecią kanalizacyjną we wszystkich gminach (miejscowości Leśna, Broniec, Boroszów, a także obszar gminy Zębowice) 5. modernizacja gminnej oczyszczalni ścieków w Sternalicach.
Zgodność z celami	<p>Zgodność z celami strategii rozwoju partnerstwa SZO do 2030 roku</p> <p>Projekt wpisuje się w realizację celu nadrzędnego strategii rozwoju obszaru partnerstwa SZO 2030: „wysoka jakość życia - wzrost atrakcyjności i konkurencyjności obszaru partnerstwa jako miejsca pracy i zamieszkania” oraz celu bezpośredniego nr 3: infrastruktura odpowiadająca potrzebom mieszkańców.</p> <p>Zgodność z celami strategii rozwoju Subregionu Północnego Opolszczyzny na lata 2021-2030 (projekt, wersja: 19.08.2021)</p> <p>cel strategiczny 3: racjonalna gospodarka zasobami środowiska.</p> <p>Zgodność z celami strategii rozwoju województwa opolskiego Opolskie 2030</p>

PROJEKT NR 4	WODY PARTNERSKIE
	<p>Projekt jest spójny z celami strategicznymi i operacyjnymi sformułowanymi w Strategii Opolskie 2030 (dokument przyjęty przez Zarząd Województwa Opolskiego w dniu 27.07.2021 r.⁹):</p> <p>cel strategiczny 2: środowisko i rozwój – środowisko odporne na zmiany klimatyczne i sprzyjające rozwojowi</p> <p>cel operacyjny: przyjazne środowisko i racjonalna gospodarka zasobami</p> <p>kierunki działań: ochrona zasobów wodnych (poprawa jakości i rozwój infrastruktury wodno-ściekowej; poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz ich racjonalne wykorzystanie; ochrona i racjonalne gospodarowanie zasobami glebowo-wodnymi).</p>
Okres realizacji	<p>Przewidywany okres realizacji projektu 01.2022 – 12.2030</p> <p>Przewidywany okres eksploatacji – od 06.2022 - bezterminowo</p>
Terytorialny zasięg projektu	<p>Projekt dotyczy całego obszaru partnerstwa SZO.</p>
Komplementarność z innymi projektami	<p>Projekt jest komplementarny z innymi projektami realizowanymi przez partnerów, w tym m.in. z¹⁰:</p> <ul style="list-style-type: none"> • projektem pn. „Rozbudowa stacji wodociągowej “Knieja” oraz budowę przydomowych oczyszczalni ścieków w gminie Zębówice - etap IV ” <p>źródło finansowania: Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Rolnych w ramach PROW WO 2014-2020</p> <p>beneficjent: gmina Zębówice</p> <p>okres realizacji: 2017-2019</p>

⁹ <https://www.opolskie.pl/wp-content/uploads/2021/07/Strategia-Opolskie-2030-po-konsultacjach-spoecznych-lipiec-2021.pdf>

¹⁰ Podano przykładowe projekty komplementarne realizowane przez partnerów.

PROJEKT NR 4	WODY PARTNERSKIE
	<ul style="list-style-type: none"> • przedsięwzięciem, którego celem była ewidencja szamb i dofinansowanie do przydomowych oczyszczalni ścieków ze środków własnych beneficjenci: mieszkańcy gminy Radłów i gminy Zębowice • przedsięwzięciem gminy Radłów polegającym na dofinansowanie z budżetu gminy montażu przydomowych oczyszczalni ścieków oraz szamb bezodpływowych dla mieszkańców • projektem pn.: „Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w Oleśnie oraz rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej i wodociągowej na terenie aglomeracji Olesno” beneficjent: Oleskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Oleśnie okres realizacji: 2020-2022 r. źródło dofinansowania: środki POIiŚ i NFOŚiGW.
<p>Produkty projektu i ich wskaźniki</p>	<ul style="list-style-type: none"> • długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej [km] • liczba przydomowych oczyszczalni ścieków [szt.] • liczba nowych przydomowych oczyszczalni ścieków [szt.] • liczba wybudowanych oczyszczalni ścieków [szt.] • liczba przebudowanych/zmodernizowanych oczyszczalni ścieków komunalnych [szt.].
<p>Rezultaty bezpośrednie projektu i ich wskaźniki</p>	<ul style="list-style-type: none"> • odsetek mieszkańców w gospodarstwach domowych podłączonych do sieci kanalizacyjnej i korzystających z oczyszczalni ścieków [%] • ilość ścieków odprowadzanych do oczyszczalni ścieków [m³].

3.2. Projekty uzupełniające

Partnerzy przewidują obecnie realizację jednego projektu uzupełniającego. Został on wpisany do projektu **Strategii rozwoju Subregionu Północnego Opolszczyzny na lata 2021-2030 (projekt, wersja: 19.08.2021)**. Jest on powiązany z projektem FIT PARTNERSTWO, w szczególności z komponentem związanym z budową i oznakowaniem dróg (tras) rowerowych.

Tabela 3 Projekt uzupełniający: „Utworzenie regionalnego szlaku zabytków północnej Opolszczyzny”

Opis	
Realizatorzy	Beneficjent: Gmina Olesno Partnerzy: Powiat Oleski
Zakres projektu	Projekt zakłada utworzenie szlaku turystycznego wokół największych atrakcji turystycznych, znajdujących się na terenie powiatu oleskiego, w szczególności szlaku drewnianego budownictwa sakralnego, obejmującego Pomnik Historii - Sanktuarium św. Anny w Oleśnie, urozmaiconego innymi zabytkami nieruchomymi, istotnymi z punktu widzenia historii i kultury północnej Opolszczyzny ¹¹ . Inwestycja obejmuje remont zabytków, oznakowanie szlaku, uruchomienie centralnego ośrodka informacji turystycznej, zakup środka transportu do przewozu turystów wyznaczonym szlakiem oraz promocję zabytków za pomocą przekazu multimedialnego.
Okres realizacji	2021-2024
Szacunkowe koszty	19 125 000 zł

Źródło: Strategia rozwoju Subregionu Północnego Opolszczyzny na lata 2021-2030 (projekt, wersja: 19.08.2021), s. 34

¹¹ Projekt dotyczy promocji i wykorzystania jako lokalnego produktu turystycznego szlaku drewnianego budownictwa sakralnego na obszarze partnerstwa.

4. Warunki i procedury obowiązujące w realizacji strategii

Wdrażanie strategii rozwoju partnerstwa Samorządów Ziemi Oleskiej jest złożonym procesem, w który zaangażowane są wszystkie podmioty, których strategia dotyczy tj. gminy Olesno, Gorzów Śląski, Radłów i Zębowice oraz powiat oleski, a w szczególności samorządowe jednostki organizacyjne poszczególnych gmin i powiatu oleskiego, w tym urzędy gmin oraz Starostwo Powiatowe w Oleśnie. Proces ten wspierają i – w miarę możliwości – uczestniczą w nim interesariusze, czyli mieszkańcy, przedsiębiorcy i inne podmioty związane z obszarem partnerstwa.

4.1. Struktura zarządzania procesem wdrożenia

Skład grupy podmiotów zaangażowanych we wdrażanie strategii:

- **Rada Partnerstwa SZO** jako komitet sterujący wdrażaniem strategii
- **zespół koordynujący** wdrażanie strategii odpowiedzialny za monitoring rzeczowy i finansowy na poziomie celów strategicznych
- **koordynatorzy oraz realizatorzy projektów** – przedstawiciele jednostek organizacyjnych samorządów partnerstwa wdrażający projekty zapisane w strategii.

Decyzje o charakterze strategicznym podejmowane będą wyłącznie przez Radę Partnerstwa. Rolę koordynującą wdrażanie strategii na poziomie strategicznym i operacyjnym przejmie gmina Olesno.

Do realizacji działań operacyjnych powołany zostanie zespół odpowiedzialny za koordynację działań, monitoring i ewaluację realizacji strategii **zespół koordynujący**. Zespół ten stanowić będzie odpowiednik grupy roboczej uczestniczącej w przygotowaniu raportu diagnostycznego i strategii rozwoju partnerstwa. W jego skład wejdą wytypowani przez Radę Partnerstwa przedstawiciele partnerów, co najmniej po jednym przedstawicielu każdej z partnerskich gmin i powiatu oleskiego.

Zespół będzie współpracował z wytypowanymi jednostkami samorządowymi – liderami poszczególnych projektów/przedsięwzięć, w szczególności z jednostkami merytorycznymi odpowiedzialnymi za projekty/przedsięwzięcia.

Pracą zespołu będzie kierował koordynator. Zakres kompetencji i uprawnień koordynatora określi Rada Partnerstwa.

Zadaniami zespołu będą w szczególności:

- współpraca z jednostkami merytorycznymi odpowiedzialnymi za przedsięwzięcia/projekty
- monitoring i ewaluacja działań
- gromadzenie i przetwarzanie informacji dotyczących wskaźników realizacji celów
- zarządzanie ryzykiem
- inicjowanie i podejmowanie działań korygujących, w przypadku stwierdzenia odchylenia od zamierzonych celów
- ocena poziomu realizacji strategii, jako element prac diagnostycznych nad nową strategią rozwoju
- inicjowanie aktualizacji zapisów strategii.

Zebrania zespołu koordynującego będą odbywać się regularnie - nie rzadziej niż raz na kwartał. Po każdym spotkaniu zespołu zarządzającego sporządzana zostanie notatka służbowa, opisująca przebieg spotkania i najważniejsze ustalenia oraz przydział zadań. Notatka będzie wysyłana do wszystkich uczestników spotkania.

Zespół koordynujący będzie także odpowiedzialny za działania informacyjno-promocyjne oraz upowszechnianie dobrych praktyk. Zadania te będą mogli wykonywać także liderzy poszczególnych projektów.

Zapewnienie sprawnego przepływu informacji o realizacji projektu, wewnątrz i na zewnątrz partnerstwa SZO, w szczególności pomiędzy członkami zespołu, a także pomiędzy zespołem a organami gmin i powiatu, jednostkami organizacyjnymi poszczególnych samorządów oraz interesariuszami nastąpi poprzez stosowne zapisy procedur określonych przez Radę Partnerstwa.

4.2. Kluczowe podmioty wdrażające strategię

We wdrażanie strategii i osiągnięcie określonych w tym dokumencie celów zaangażowani będą:

- **gminy Gorzów Śląski, Olesno, Radłów i Zębowice oraz powiat oleski** tworzące partnerstwo Samorządów Ziemi Oleskiej – samorządowe jednostki organizacyjne realizujące projekty strategiczne i uzupełniające

- **interesariusze zewnętrzni** – partnerzy społeczno-gospodarczy i naukowci, najważniejsze instytucje oraz organizacje działające na obszarze partnerstwa i inne.

Pomyślna realizacja przedsięwzięć strategicznych w dużej mierze zależy będzie od efektywnego współdziałania z partnerami.

Najważniejsi partnerzy w realizacji strategii:

- jednostki administracji publicznej (m.in. gminy spoza obszaru partnerstwa, samorząd województwa oraz samorzady powiatowe, władze rządowe)
- instytucje publiczne, w tym instytucje państwowe
- celowe związki międzygminne
- przedsiębiorstwa komunalne
- stowarzyszenia jst
- organizacje pozarządowe, w szczególności lokalne grupy działania, organizacje turystyczne, sportowe i inne
- instytucje badawczo-naukowe
- przedsiębiorcy, lokalny i regionalny biznes
- mieszkańcy.

Na etapie przygotowania wniosków aplikacyjnych przeprowadzona zostanie każdorazowo analiza możliwości pozyskania interesariuszy zewnętrznych i współdziałania z nimi w realizacji zadań wynikających z projektu. W szczególnych przypadkach zawarte zostaną umowy partnerstwa z innymi podmiotami – partnerami społeczno-gospodarczymi określające podział zadań i odpowiedzialności w projekcie.

4.3. Aktualizacja strategii

Aktualizacja strategii może nastąpić w uzasadnionych przypadkach na wniosek co najmniej jednego z partnerów lub z inicjatywy zespołu koordynującego wdrażanie strategii. Może być ona związana z istotną zmianą warunków realizacji strategii i poszczególnych projektów, koniecznością wprowadzenia modyfikacji istniejących zapisów poprzez:

- wprowadzenie nowych projektów strategicznych lub uzupełniających
- zmiany w opisie wskazanych w dokumencie projektów
- aktualizację procedur związanych z wdrażaniem i monitorowaniem strategii.

Propozycja aktualizacji strategii powinna być zgłoszona wraz z uzasadnieniem Przewodniczącemu Rady Partnerstwa. Przewodniczący przedstawia ją Radzie Partnerstwa na najbliższym posiedzeniu. Przyjęcie aktualizacji strategii odbywa się na zasadach takich jak przyjęcie pierwotnej wersji tego dokumentu.

Aktualizacja następuje nie częściej niż raz w roku.

4.4. Zmiany składu partnerstwa

Dopuszcza się możliwość zmiany składu partnerstwa i włączenie do funkcjonującej struktury kolejnych członków: jednostki samorządowe lub – w uzasadnionych przypadkach - podmioty spoza sektora samorządowego. Wymaga to zgody wszystkich członków Rady Partnerstwa.

Rezygnacja z członkostwa w partnerstwie następuje poprzez jednostronne oświadczenie woli osoby uprawnionej do reprezentowania danego partnera.

4.5. Zmiany formuły organizacyjno-prawnej partnerstwa

Strategia przyjęta zostaje w okresie, w którym partnerzy działają na podstawie listu intencyjnego o współpracy. Zgodnie z „Planem pracy partnerstwa” przyjętym w związku z uczestnictwem w projekcie pilotażowym Centrum Wsparcia Doradczego partnerzy działają poprzez Radę Partnerstwa i zespół roboczy o określonych kompetencjach i zadaniach.

Dopuszcza się zmianę formuły organizacyjno-prawnej partnerstwa z inicjatywy co najmniej dwóch członków Rady Partnerstwa. Zmiana ta wymaga uzasadnienia i zostaje przyjęta w głosowaniu Rady Partnerstwa w sposób określony w „Planie pracy partnerstwa”.

5. System monitoringu i oceny skuteczności realizacji strategii

Aby skutecznie zarządzać wdrażaniem strategii rozwoju partnerstwa SZO konieczne jest monitorowanie procesów zachodzących w trakcie realizacji poszczególnych przedsięwzięć. Monitorowanie wdrażania strategii to obserwowanie w czasie rzeczywistym procesu realizacji projektów, powstawania w ich ramach produktów oraz osiągania założonych rezultatów. Uwaga monitorującego skupia się przede wszystkim na terminowości realizacji zadań i osiągnięciu produktów, a także założonych rezultatów. Monitorowanie dostarcza danych na temat postępu realizacji projektów strategicznych, pozwala zidentyfikować opóźnienia lub nieprawidłowości i zaprojektować działania naprawcze.

Proces wdrażania strategii monitorowany jest za pomocą odpowiednio dobranych wskaźników oraz innych miar oceny.

5.1. Wskaźniki realizacji strategii

W okresie przejściowym, do czasu ustalenia listy wskaźników monitorowania w ramach funduszy europejskich na lata 2021-2027, do oceny postępu realizacji strategii oraz śledzenia efektów wdrażanych projektów wykorzystane zostaną wskaźniki obowiązujące w okresie programowania 2014-2020.¹² Wdrażający i monitorujący strategię zastosuje również odpowiednio dobrane wskaźniki własne.

W poniższych tabelach zaprezentowany został rozbudowany zestaw wskaźników produktu oraz wskaźników rezultatu dla poszczególnych projektów i realizowanych w ich ramach przedsięwzięć. Wskaźniki rezultatu bezpośredniego nawiązują do

¹² Strategia zostanie uzupełniona o odpowiednie wskaźniki - na podstawie wytycznych poszczególnych instytucji zarządzających - niezwłocznie po zatwierdzeniu programów przez Komisję Europejską oraz Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej. Wskaźniki te zostaną dobrane w oparciu o wspólną listę wskaźników kluczowych (WLWK).

rezultatów wymienionych w drzewach celów (podrozdział 2.1.3).

Tam, gdzie jest to możliwe, wskazano wartości docelowe wskaźników wynikające z horyzontu strategii. Wartości te mogą w poszczególnych przypadkach ulec zmianie m.in. w związku z wprowadzeniem tzw. ustawy wdrożeniowej 2021-2027, a także przepisów normujących kwestie wykorzystania środków unijnych w ramach programu *Fundusze Europejskiej dla Opolskiego 2021-2027* i innych przepisów prawa.

W tabelach wskazano również źródła danych oraz częstotliwość dokonywanych pomiarów.

Tabela 4 Tabela wskaźników produktu i rezultatu bezpośredniego dla projektu **FIT PARTNERSTWO** wraz z informacjami niezbędnymi do ich monitorowania¹³

Nazwa wskaźnika	Rodzaj wskaźnika (P/RB)	Jedn. miary	Wartość bazowa (rok 2021)	Wartość docelowa	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury sportowo-rekreacyjnej	P	szt.	0	4	Dokumentacja powykonawcza	Raz w roku
Liczba nowopowstałych obiektów służących sportowi, rekreacji i rehabilitacji	P	szt.	0	1	Dokumentacja powykonawcza	Raz w roku
Liczba zmodernizowanych /rozbudowanych obiektów rehabilitacji i opieki leczniczej	P	szt.	0	1	Dokumentacja powykonawcza	Raz w roku
Długość wybudowanych dróg dla rowerów	P	km	0	Zgodnie z dokumentacją inwestora	Dokumentacja powykonawcza	Raz w roku
Liczba nowych usług w zakresie rekreacji, rehabilitacji/fizjoterapii	RB	szt.	0	20	Oferty (katalogi) usług	Raz w roku

¹³ Wartości bazowe i docelowe dotyczą wyłącznie produktów i rezultatów projektu.

Nazwa wskaźnika	Rodzaj wskaźnika (P/RB)	Jedn. miary	Wartość bazowa (rok 2021)	Wartość docelowa	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Liczba osób korzystających/którym udostępniono nowe drogi rowerowe lub pieszo-rowerowe	RB	osoby	0	25 333	[przyjęto rzeczywistą liczbę mieszkańców 2020 r.]	Raz w roku

Źródło: opracowanie własne

Tabela 5 Tabela wskaźników produktu i rezultatu bezpośredniego dla projektu **PARTNERSTWO Z KLIMATEM** wraz z informacjami niezbędnymi do ich monitorowania¹⁴

Nazwa wskaźnika	Rodzaj wskaźnika (P/RB)	Jedn. miary	Wartość bazowa (rok 2021)	Wartość docelowa	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Wzrost powierzchni biologicznie czynnej w mieście	P	ha	0	0,5	Dokumentacja inwestora	Raz w roku
Liczba nowo wybudowanych zbiorników retencyjnych	P	szt.	0	1	Dokumentacja powykonawcza	Na zakończenie projektu
Długość wybudowanej sieci wodociągowej	P	km	0	9	Dokumentacja inwestora	Raz w roku
Liczba nowych przyłączy do wodociągu	P	szt.	0	90	Dokumentacja inwestora	Raz w roku
Długość przebudowanej sieci wodociągowej	P	km	0	5,8	Dokumentacja inwestora	Raz w roku
Liczba przebudowanych przyłączy	P	szt.	0	165	Dokumentacja inwestora	Raz w roku

¹⁴ Wartości bazowe wskaźników produktu dotyczą wyłącznie produktów powstałych w wyniku projektu.

Nazwa wskaźnika	Rodzaj wskaźnika (P/RB)	Jedn. miary	Wartość bazowa (rok 2021)	Wartość docelowa	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Liczba nowo wybudowanych źródeł ulicznych w miastach	P	szt.	0	1	Dokumentacja inwestora	Na zakończenie projektu
Liczba obiektów poddanych termomodernizacji	P	szt.	0	19	Dokumentacja inwestora	Raz w roku
Liczba wymienionych kotłów w budynkach wielorodzinnych	P	szt.	0	50	Dokumentacja inwestora	Raz w roku
Liczba stacji ładowania pojazdów elektrycznych	P	szt.	0	2	Dokumentacja powykonawcza	Na zakończenie projektu
Długość wybudowanych dróg dla rowerów	P	km	0	Zgodnie z dok. inwestora	Dokumentacja powykonawcza	Raz w roku
Liczba wybudowanych elektrowni fotowoltaicznych	P	szt.	0	1	Dokumentacja powykonawcza	Na zakończenie projektu
Liczba nowo zainstalowanych energooszczędnych opraw oświetleniowych (oświetlenie uliczne)	P	szt.	0	1900	Dokumentacja inwestora	Raz w roku
Liczba dni w roku z przekroczeniem wartości dobowej PM ₁₀ =50 µg/m ³	RB	liczba dni w roku	Dla OP 36-70 ¹⁵	Dla OP 21-35	Wyniki z lokalnej stacji pomiarowej, raporty WIOŚ w Opolu	Raz w roku

¹⁵ OP – obszar partnerstwa. Dane bazowe dotyczą roku 2019.

Nazwa wskaźnika	Rodzaj wskaźnika (P/RB)	Jedn. miary	Wartość bazowa (rok 2021)	Wartość docelowa	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Liczba osób korzystających/którym udostępniono tereny zieleni zorganizowanej (skwery, parki)	RB	osoby	25 333 ¹⁶	25 333	Ewidencja w gminie [przyjęto rzeczywistą liczbę mieszkańców 2020 r.]	Raz w roku

Źródło: opracowanie własne

Tabela 6 Tabela wskaźników produktu i rezultatu bezpośredniego dla projektu **MOBILNE PARTNERSTWO** wraz z informacjami niezbędnymi do ich monitorowania

Nazwa wskaźnika	Rodzaj wskaźnika (P/RB)	Jedn. miary	Wartość bazowa (rok 2020)	Wartość docelowa	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Liczba opracowanych ekspertyz, ocen, analiz, koncepcji, studiów	P	szt.	0	1	Protokół odbioru opracowania	Na zakończenie I fazy projektu
Liczba zakupionych autobusów elektrycznych *)	P	szt.			Dokumentacja księgową	Na zakończenie projektu
Liczba baz dla pojazdów komunikacji miejskiej wraz z infrastrukturą ładowania *)	P	szt.			Dokumentacja powykonawcza	Na zakończenie projektu
Roczna, łączna długość przewozów wykonywanych przez nowo zakupione	RB	km			Rejestry przewozów	Raz w roku

¹⁶ Dane dotyczą roku 2020, na podstawie ewidencji gminnej.

Nazwa wskaźnika	Rodzaj wskaźnika (P/RB)	Jedn. miary	Wartość bazowa (rok 2020)	Wartość docelowa	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
autobusy elektryczne *)						
Wzrost liczby miejscowości obsługiwanych przez komunikację autobusową *)	RB	szt.			Rejestry przewozów	Raz w roku
Liczba osób korzystających z komunikacji publicznej w skali roku *) ¹⁷	RB	osoby			Rejestry przewozów	Raz w roku

Źródło: opracowanie własne

Tabela 7 Tabela wskaźników produktu i rezultatu bezpośredniego dla projektu **WODY PARTNERSKIE** wraz z informacjami niezbędnymi do ich monitorowania

Nazwa wskaźnika	Rodzaj wskaźnika (P/RB)	Jedn. miary	Wartość bazowa (rok 2019)	Wartość docelowa	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej	P	km	0	34,8	Dokumentacja powykonawcza	Raz w roku
Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków	P	szt.	1198	1248	GUS	Raz w roku
Liczba nowych przydomowych oczyszczalni ścieków	P	szt.	0	50	Dokumentacja powykonawcza	Raz w roku

¹⁷ *) W ramach projektu MOBILNE PARTNERSTWO wykonana zostanie koncepcja (studium) nowej organizacji przewozów na obszarze partnerstwa z wykorzystaniem taboru niskoemisyjnego. Wskaźniki te będą monitorowane, jeśli poszczególni partnerzy zdecydują się wziąć udział w fazie realizacyjnej. Wówczas ustalone zostaną również wartości bazowe i docelowe tych wskaźników.

Nazwa wskaźnika	Rodzaj wskaźnika (P/RB)	Jedn. miary	Wartość bazowa (rok 2019)	Wartość docelowa	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Liczba wybudowanych oczyszczalni ścieków komunalnych	P	szt.	0	1	Dokumentacja powykonawcza	Na zakończenie projektu
Liczba przebudowanych /zmodernizowanych oczyszczalni ścieków komunalnych	P	szt.	0	1	Dokumentacja powykonawcza	Na zakończenie projektu
Ilość ścieków odprowadzanych do oczyszczalni ścieków	RB	m ³	52 736,9	Zgodnie z dokumentacją inwestora	Dane OPWiK, gmin, GUS	W cyklu półrocznym
odsetek mieszkańców w gospodarstwach domowych podłączonych do sieci kanalizacyjnej i korzystających z oczyszczalni ścieków	RB	%	43,4	Gminy: Olesno 62,58 Zębowice : nie dotyczy Radłów: 37,22% Gorzów Śl.: 62,5	Dane OPWiK, GUS	W cyklu półrocznym

Źródło: opracowanie własne

Tabela 8 Tabela wskaźników rezultatu strategicznego na potrzeby monitoringu celów strategicznych wraz z informacjami niezbędnymi do monitoringu

Cel strategiczny / Nazwa wskaźnika rezultatu strategicznego (RS)	Jednostka miary	Wartość bazowa (rok 2021)	Wartość docelowa (wynikająca z horyzontu strategii)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Cel nadrzędny: WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA – WZROST ATRAKCYJNOŚCI I KONKURENCYJNOŚCI OBSZARU PARTNERSTWA JAKO MIEJSCA PRACY I ZAMIESZKANIA					
Odsetek osób uważających, że obszar partnerstwa to dobre miejsce do życia i rozwoju	%	65,7	68,0	ankieta	w latach 2025 i 2030
Odsetek osób uważających, że obszar partnerstwa wyróżnia się czystością i jest zadbane	%	62,79	65,0	ankieta	w latach 2025 i 2030
Nazwa celu strategicznego nr 1: STAŁY WZROST GOSPODARCZY ¹⁸					
Liczba przedsiębiorstw/osób prowadzących działalność gospodarczą otrzymujących wsparcie (w ramach projektu)	Przedsiębiorstwa/osoby	0	25	ewidencja gminna	raz w roku
Liczba przedsiębiorstw/osób prowadzących działalność gospodarczą otrzymujących wsparcie	Przedsiębiorstwa/osoby	0	25	ewidencja gminna	raz w roku

¹⁸ Wsparcie w ramach projektu dla przedsiębiorców/osób prowadzących działalność gospodarczą rozumiane jest przede wszystkim jako **tworzenie warunków** do rozwoju przedsiębiorczości, zwłaszcza w sektorze usług, zgodnie z założeniami projektów partnerstwa SZO.

Cel strategiczny / Nazwa wskaźnika rezultatu strategicznego (RS)	Jednostka miary	Wartość bazowa (rok 2021)	Wartość docelowa (wynikająca z horyzontu strategii)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
niefinansowe (w ramach projektu)					
Nazwa celu strategicznego nr 2: CZYSTE POWIETRZE					
Liczba dni w ciągu roku, w których nie odnotowano przekroczeń dopuszczalnego poziomu zanieczyszczeń powietrza [pył PM10]	dni w roku	Grupa: od 295 do 329 dni w roku	Grupa: od 330 do 344 dni w roku	wyniki z lokalnej stacji pomiarowej oraz raporty WIOŚ w Opolu	raz w roku
Wskaźnik pomocniczy, opcjonalny dla partnerskich gmin: Redukcja emisji PM10	%	Indywidualnie w gminach	Indywidualnie w gminach	Sprawozdanie z programu ochrony powietrza	raz w roku
Nazwa celu strategicznego nr 3: INFRASTRUKTURA ODPOWIADAJĄCA POTRZEBOM MIESZKAŃCÓW					
Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych zaopatrzenia w wodę	osoby	0	360	dane gmin, spółki OPWiK, GUS	raz w roku
Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych oczyszczania ścieków [RLM] (CI 19)	osoby	0	1930	dane gmin, spółki OPWiK, GUS	raz w roku
Liczba odnoszących korzyści z zielono-błękitnej infrastruktury powstałej w ramach projektu	osoby	0	25 333	dokumentacja inwestora	na zakończenie projektu

Cel strategiczny / Nazwa wskaźnika rezultatu strategicznego (RS)	Jednostka miary	Wartość bazowa (rok 2021)	Wartość docelowa (wynikająca z horyzontu strategii)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
Nazwa celu strategicznego nr 4: WZROST DOSTĘPNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ¹⁹					
Odsetek osób, które uważają komunikację publiczną z sąsiednimi miejscowościami za atut gminy	%	16,28	-----	ankieta	W latach 2025 i 2030
Odsetek osób, które uważają komunikację publiczną z większymi miastami za atut gminy	%	13,37	-----	ankieta	W latach 2025 i 2030
Nazwa celu strategicznego nr 5: AKTYWNI MIESZKAŃCY					
Liczba osób korzystających z wybudowanych i zmodernizowanych w ramach projektu obiektów	osoby	0	25 333	rejestr sprzedaży biletów, miejscówek (obiekty z wejściem biletowanym) szacunki na podstawie obserwacji (w obiektach, gdzie wstęp jest wolny)	raz w roku
Odsetek osób realizujących swoje pasje,	%	70,93	74,0	ankieta	w latach 2025 i 2030

¹⁹ Realizacja celu i monitorowanie wskaźników uzależnione są od wyników I etapu projektu MOBILNE PARTNERSTWO.

Cel strategiczny / Nazwa wskaźnika rezultatu strategicznego (RS)	Jednostka miary	Wartość bazowa (rok 2021)	Wartość docelowa (wynikająca z horyzontu strategii)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
zainteresowania, hobby na OP					
Odsetek osób uprawiających sport, rekreację, fitness na OP	%	76,16	79,0	ankieta	w latach 2025 i 2030

OP – obszar partnerstwa SZO

Źródło: opracowanie własne

5.2. Monitorowanie procesu wdrażania strategii

Monitorowanie to obserwacja realizacji strategii i poszczególnych projektów w celu zagwarantowania, że ustalone procedury są przestrzegane, weryfikowania postępów i odpowiednio wczesnej identyfikacji potencjalnych problemów, tak by umożliwić działania naprawcze. Monitoring bada i analizuje przebieg projektów pod względem zgodności przebiegu z wcześniej ustalonymi planami w wymiarze czasowym i finansowym oraz pod względem rzeczowym. Skupia się przede wszystkim na terminowości realizacji zadań i osiągnięcia produktów w zaplanowanych terminach. Tak rozumiany monitoring spełnia także rolę systemu wczesnego ostrzegania o ewentualnych nieprawidłowościach.

Monitorowanie odbywa się na wszystkich poziomach realizacji projektów, mierząc postęp względem zaplanowanego budżetu, działań, założeń oraz rezultatów. Monitoring prowadzony jest w sposób ciągły przez cały czas realizacji projektów.

W związku z tym wyodrębnia się dwa rodzaje monitoringu:

- monitoring rzeczowy odnoszący się do terminowości realizowania zadań i powstawania produktów
- monitoring finansowy obejmujący analizę przepływów finansowych w ramach realizacji strategii.

5.2.1. Struktura podmiotów odpowiedzialnych za monitoring strategii

W skład grupy podmiotów zaangażowanych w monitorowanie wchodzi:

- **Rada Partnerstwa** jako komitet sterujący wdrażania strategii
- **zespół koordynujący** wdrażanie strategii odpowiedzialny za monitoring rzeczowy i finansowy na poziomie celów strategicznych – co najmniej po jednym przedstawicielu z każdej gminy i z powiatu oleskiego
- **koordynatorzy oraz realizatorzy projektów** – przedstawiciele jednostek organizacyjnych samorządów partnerstwa wdrażający projekty zapisane w strategii.

Najważniejsza rola w monitorowaniu wskaźników przypada koordynatorom i realizatorom projektów ujętych w strategii. To oni przekazują syntetyczne informacje o przebiegu ich realizacji oraz wykonaniu przypisanych im wskaźników produktu i rezultatu bezpośredniego (raporty) zespołowi koordynującemu wdrażanie strategii.

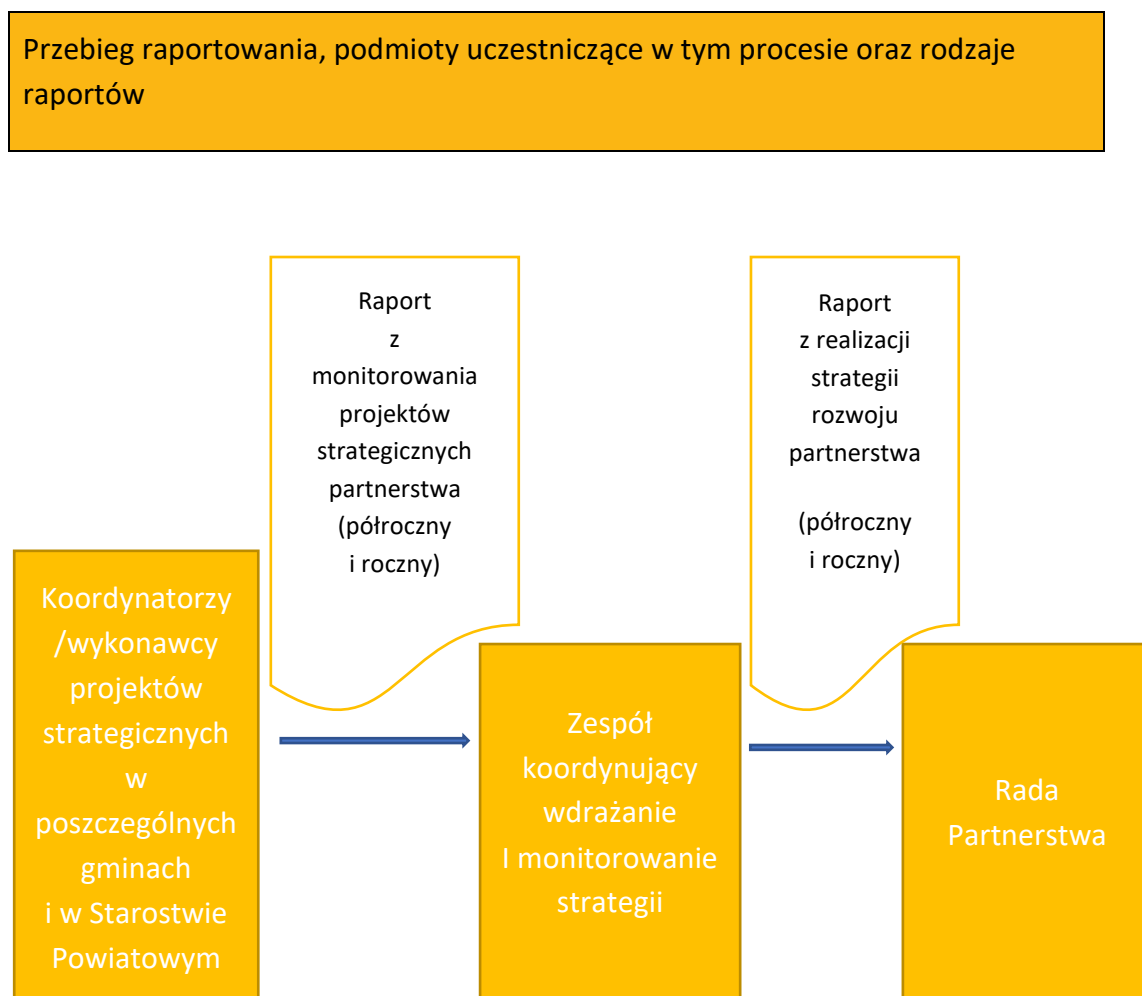
Dokument wynikowy: Raport z monitorowania projektów strategicznych partnerstwa

Określony zostanie szczegółowy system raportowania o stopniu realizacji poszczególnych projektów i ich części składowych w zakresie ustalonych wskaźników produktu i rezultatu bezpośredniego (sposób, częstotliwość, wykorzystywane do raportowania formularze itp.). Przyjęto standardową częstotliwość raportowania w odstępach 6-miesięcznych tj. półroczne okresy sprawozdawcze, jednak w szczególnych przypadkach, uwarunkowanych specyfiką projektu częstotliwość raportowania może ulec zmianie.

Zadaniem zespołu koordynującego jest analiza danych zawartych w raportach z monitorowania projektów oraz danych pochodzących z innych źródeł w celu określenie stopnia realizacji celów strategicznych. Zespół koordynujący przedstawia Radzie Partnerstwa zbiorcze raporty z wykonania projektów i osiągnięcia celów wyznaczonych w strategii rozwoju wraz z rekomendacjami odnośnie dalszego wdrażania strategii. W uzasadnionych przypadkach zespół koordynujący składa wnioski o aktualizację dokumentu strategii.

Dokument wynikowy: Raport z realizacji strategii rozwoju partnerstwa

Ryc. 5 Przebieg raportowania

Źródło: opracowanie własne

Każdy z partnerów przyjmuje indywidualny plan przeglądu wskaźników określający właścicieli poszczególnych wskaźników, sposoby i czas pomiaru, a także poziomy wskaźników: bazowy i docelowy. Wzór planu przeglądu wskaźników przedstawia tabela 9.

Tabela 9 Plan przeglądu wskaźników dla gminy ... /powiatu oleskiego (wzór)

ID	Opis wskaźnika	Właściciel	Pomiar		Zasoby	Poziom bazowy	Poziom docelowy
			W jaki sposób (źródło pomiaru)	Kiedy (czas pomiaru)			

Źródło: Opracowanie własne

Oprócz raportów i przeglądów postępu prac, informacje zbierane są od beneficjentów poszczególnych przedsięwzięć, parterów w realizacji projektów, a także wśród pracowników zatrudnionych w projekcie. Sposób pozyskiwania tych danych może przybierać różne formy np. ankiety czy wywiadu.

Ważnym źródłem informacji jest analiza danych zastanych – badanie *desk-research*, statystyka publiczna, dokumenty programowe (krajowe i regionalne), opracowania zewnętrzne, raporty instytucji publicznych itp.

5.3. Ocena (ewaluacja) stopnia osiągnięcia celów strategicznych

Na potrzeby oceny stopnia osiągnięcia celów strategicznych tj. skuteczności wdrażania strategii przyjęto opisane poniżej zasady **ewaluacji strategii**.

W odróżnieniu od monitoringu, który jest procesem ciągłym, ewaluacja odbywa się w konkretnych punktach osi czasu. Partnerzy zdecydowali, iż odbędzie się ona na zakończenie całego procesu wdrażania strategii (ewaluacja końcowa)

Ewaluacja dokonana zostanie na dwóch poziomach:

- skuteczności osiągnięcia rezultatów bezpośrednich
- skuteczności osiągnięcia celów strategicznych (rezultatów strategicznych).

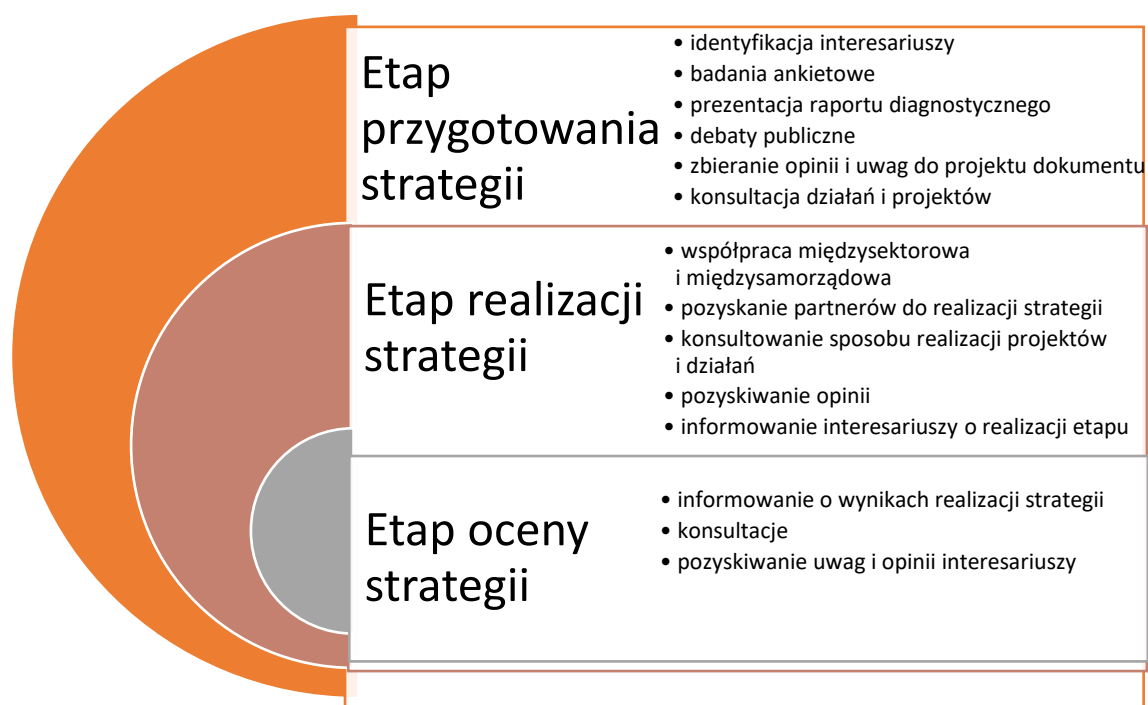
W systemie oceny uwzględnione zostaną następujące kryteria oceny:

- trafność
- efektywność
- skuteczność
- użyteczność
- trwałość.

6. Opis procesu zaangażowania partnerów społecznych

Partycypacja społeczna, rozumiana jako włączanie szerokiego grona interesariuszy w kreowanie lokalnych planów rozwoju, została zapewniona na wszystkich etapach opracowania strategii terytorialnej. Jej kontynuację przewidziano również w procesie wdrażania oraz ewaluacji tego dokumentu. Narzędzia i formy partycypacji zostały dobrane w taki sposób, aby zapewnić udział szerokiej i zróżnicowanej grupy interesariuszy (przy uwzględnieniu sytuacji pandemicznej wywołanej COVID-19).

Ryc. 6 Formy partycypacji społecznej

Źródło: opracowanie własne

6.1. Partycypacja społeczna na etapie przygotowywania strategii

Partycypacja społeczna na etapie przygotowania strategii była realizowana na wszystkich poziomach, to jest na poziomie diagnozowania potencjałów, barier i determinant rozwojowych oraz wyzwań i kierunków strategicznej interwencji, jak również w trakcie definiowania celów strategicznych, a także wypracowania projektów strategicznych.

W procesie tworzenia strategii terytorialnej uczestniczyli: lokalne organizacje pozarządowe (lokalne grupy działania), reprezentacja lokalnych przedsiębiorców, liderzy społeczno-gospodarczy i liderzy opinii, radni jednostek samorządowych partnerstwa SZO, uczniowie ostatnich klas szkół średnich, mieszkańcy obszaru partnerstwa, a także przedstawiciele partnerów.

Formy udziału społeczności lokalnej w przygotowaniu strategii terytorialnej partnerstwa SZO:

- prezentacja raportu diagnostycznego na sesjach rad gminy i Rady Powiatu Oleskiego
- spotkanie z przedstawicielami lokalnych grup działania i Klastra Dobrej Żywności „Oleski Koszyk” – dyskusja o możliwych formach współdziałania przy realizacji celów strategicznych i projektów partnerstwa SZO
- upublicznienie za pośrednictwem stron internetowych i mediów społecznościowych partnerów treści raportu diagnostycznego, wypracowanej wizji, celów strategicznych i celów operacyjnych oraz projektów strategicznych obszaru partnerstwa
- przeprowadzenie badań ankietowych wśród lokalnych liderów, mieszkańców oraz młodzieży szkół ponadpodstawowych
- zaproszenie do składania opinii i uwag do upublicznionego raportu diagnostycznego oraz wypracowanej wizji, misji, celów strategicznych i propozycji projektów strategicznych.

Partnerstwo SZO działa w formule otwartej. Aby zrealizować założone cele strategiczne poszukuje możliwości dyskusji i współdziałania z partnerami społecznymi i gospodarczymi, szczególnie aktywnymi i znaczącymi w środowisku lokalnym. Nawiązane zostały kontakty z lokalnymi grupami działania: LGD Górna Proсна, LGD Dolina Stobrawy, LGD Kraina Dinozaurów oraz Rybacka LGD „Opolszczyzna”, a także ze Stowarzyszeniem Klaster Dobrej Żywności „Oleski Koszyk”. Przewidywana jest kontynuacja współpracy na etapie wdrażania strategii.

6.2. Partycypacja społeczna na etapie realizacji strategii

Partycypacja społeczna na etapie wdrażania strategii zostanie zapewniona poprzez podejmowanie przez partnerstwo działań polegających na:

- pozyskiwaniu opinii interesariuszy o planowanych lub realizowanych projektach strategicznych
- współzarządzaniu, to jest realizacji wspólnych działań w ramach strategii,
- koordynacji działań podejmowanych przez partnerstwo z przedsięwzięciami innych partnerów społecznych i gospodarczych
- informowaniu społeczności lokalnej o realizacji celów i projektów strategicznych
- badaniu stopnia realizacji celów strategicznych i osiągnięcia rezultatów strategicznych z zastosowaniem ankiet dla mieszkańców (zgodnie z tabelą nr 6).

Konsultowanie rozwiązań realizacyjnych będzie przybierało formę wywiadów fokusowych i spotkań konsultacyjnych, warsztatów, debat i badań ankietowych.

Współzarządzanie będzie polegało na zapewnieniu współdziałania społeczności lokalnej w realizacji działań projektowych. **Modelem optymalnym, do którego dążą partnerzy jest zaangażowanie interesariuszy w realizację projektów lub zapewnienie koordynacji działań projektowych z przedsięwzięciami innych podmiotów o zbieżnym celu.**

Społeczność lokalna będzie informowana o postępach w realizacji strategii, wdrażanych projektach i podjętych przez partnerów działaniach poprzez strony internetowe podmiotów samorządowych, lokalne radio i telewizję, media społecznościowe, publikacje w prasie lokalnej i regionalnej, a także w ramach organizowanych spotkań informacyjnych i konsultacyjnych.

6.3. Partycypacja społeczna na etapie oceny efektów strategii

Partycypacja społeczna na etapie ewaluacji strategii zostanie zapewniona poprzez podejmowanie przez partnerstwo działań polegających na:

- konsultowaniu zgodności wdrażania strategii z przyjętymi założeniami, w tym:
badaniu stopnia realizacji celów strategicznych z zastosowaniem ankiet dla mieszkańców (zgodnie z tabelą 6)

- informowaniu interesariuszy o wynikach ewaluacji strategii.

Konsultowanie zgodności wdrażania strategii z przyjętymi założeniami będzie przybierało formę badań ankietowych, debat publicznych, wywiadów pogłębionych lub wywiadów fokusowych.

O realizacji tego etapu społeczność lokalna będzie informowana poprzez strony internetowe partnerów, lokalne radio i telewizję, media społecznościowe, publikacje w prasie lokalnej oraz spotkania informacyjne z udziałem mieszkańców, przedsiębiorców i innych interesariuszy.

W razie potrzeby partnerzy zastosują również inne formy i metody partycypacji umożliwiające mieszkańcom i innym interesariuszom uczestnictwo w procesie wdrażania i ewaluacji strategii.

7. Źródła finansowania – potencjalne źródła finansowania projektów

Realizacja projektów strategicznych, ze względu na ich duży zakres, złożony charakter i ogromną skalę oddziaływania, wymagać będzie znacznych nakładów finansowych. Szacowane koszty (nakłady inwestycyjne) przekraczają możliwości finansowe partnerskich gmin i powiatu. Ze względu na ograniczone środki finansowe własne i relatywnie niską nadwyżkę finansową partnerskich gmin oraz powiatu oleskiego, konieczne jest przyjęcie modelu współfinansowania projektów środkami zewnętrznymi.

Przystępując do realizacji projektów partnerstwo Samorządów Ziemi Oleskiej będzie mogło skorzystać z różnych źródeł finansowania lub dofinansowania projektów bądź poszczególnych przedsięwzięć (wyodrębnionych części składowych projektów) ujętych w niniejszym dokumencie.

Są to przede wszystkim środki finansowe pochodzące z:

- budżetu Państwa
- funduszy Unii Europejskiej
- budżetu samorządu województwa opolskiego
- funduszy celowych oraz pozostałych funduszy dysponujących środkami publicznymi
- funduszy prywatnych (rozumianych również jako wkład prywatny wnoszony w partnerstwo publiczno-prywatne)
- własnych zasobów finansowych partnerów (rozumianych jako środki zabezpieczone w budżetach poszczególnych partnerskich jednostek samorządowych)
- kredytów, pożyczek i innych instrumentów zwrotnych np. obligacji komunalnych.

Bazę publicznych i prywatnych źródeł finansowania przedsięwzięć rozwojowych można także znaleźć na stronie internetowej Związku Miast Polskich pod linkiem <https://www.miasta.pl/aktualnosc/baza-zrodel-finansowania-przedsiwziec-rozwojowych>

Ryc. 7 Źródła finansowania projektów

Źródło: opracowanie własne

Głównymi zewnętrznymi źródłami finansowania pozostaną środki z funduszy unijnych, w tym m.in.:

- Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny+, Fundusz Spójności, Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (będący częścią Europejskiego Zielonego Ładu i elementem Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji), Fundusz Odbudowy (Next Generation EU), Europejski Fundusz Morski i Rybacki, Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, Europejski Fundusz Rolniczy Gwarancji, jak również:
- inne fundusze pochodzące z międzynarodowych instytucji takich, jak np. Europejski Bank Inwestycyjny, Bank Światowy, Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju
- zwrotne instrumenty unijne, krajowe i wojewódzkie.

Należy przy tym wskazać, że w chwili obecnej znane są jedynie projekty założeń finansowania przedsięwzięć w okresie programowania 2021-2027. Nie dysponujemy dokumentami zatwierdzonymi przez Komisję Europejską, a zatem podane w tym rozdziale informacje oparte są o projekty tych dokumentów.

Z perspektywy partnerstw samorządowych na szczególną uwagę zasługuje przyjęte w projekcie umowy partnerstwa 2021-2027 założenie, że w nowej perspektywie

finansowej UE zastosowane zostaną trzy instrumenty terytorialne: dwa znane z poprzedniego okresu programowania i jeden nowy. Będą to:

- Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)
- Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT)
- Inny Instrument Terytorialny (IIT) – projektowany.

„Instrumenty terytorialne służą wzmocnieniu współpracy i partnerstw samorządów, które realizują wspólne działania rozwojowe na podstawie strategii terytorialnych.

Wpisują się one w cele określone na poziomie regionalnym, krajowym i europejskim.

Kluczowe zasady

W procesie przygotowania i wprowadzania instrumentów terytorialnych ważne są:

- partnerstwo i współpraca,
- zintegrowane podejście do rozwiązywania problemów łączących sąsiadujące jednostki samorządu terytorialnego (JST),
- zaangażowanie lokalnych instytucji i organizacji w przygotowanie i realizację działań wynikających ze strategii terytorialnych.

Realizacja tych zasad świadczy o oddolnym charakterze wypracowanych strategii.

Muszą one być spójne z ramami strategicznymi stworzonymi na poziomie regionalnym (strategia rozwoju województwa). Na tym samym obszarze może funkcjonować więcej niż jeden instrument terytorialny.

Inny Instrument Terytorialny (IIT) to nowe narzędzie będące propozycją dla samorządów, które będą realizowały przygotowaną razem strategię rozwoju na rzecz swojego obszaru funkcjonalnego i rozwiązywały wspólne problemy. Bazą dla tworzenia tego typu instrumentów mogą być zdobyte przez JST doświadczenia w realizacji kontraktów samorządowych, porozumień sieciowych czy regionalnych instrumentów terytorialnych. IIT są przeznaczone dla:

- miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze, dla których nie wyznaczono miejskich obszarów funkcjonalnych (MOF),
- obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją,
- OSI o znaczeniu regionalnym,
- obszarów rewitalizacji.”²⁰

20

https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/media/97650/umowa_partnerstwa_broszura_wersja_dostepna.pdf

Zważywszy na złożoność i wielowątkowość projektów ujętych w strategii, ich finansowanie powinno być oparte na wykorzystaniu środków pochodzących z różnych źródeł oraz łączeniu różnych instrumentów i narzędzi finansowych.

Podstawowymi narzędziami i instrumentami umożliwiającymi korzystanie ze źródeł finansowania planowanych przedsięwzięć będą programy i mechanizmy tworzone na poziomie międzynarodowym, krajowym, regionalnym i lokalnym.

Wdrażając niniejszą strategię partnerstwo SZO będzie mogło skorzystać z programów i narzędzi pomocowych budżetu państwa to jest:

- Rządowego Funduszu Polski Ład – Program Inwestycji Strategicznych
- Programu Rozwoju Elektro-mobilności
- Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych
- Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg
oraz
- pozostałych programów finansowanych z budżetu państwa, na przykład w zakresie ochrony środowiska czy opieki nad osobami niepełnosprawnymi.

Przystępując do wdrażania strategii warto rozważyć udział środków prywatnych w przedsięwzięciach, które można realizować w formule PPP. Formuła ta umożliwi realizację zadania publicznego przy założeniu, że zarówno koszty, jak i ryzyka związane z tym zadaniem zostaną podzielone pomiędzy partnerów: publicznego (partnerów publicznych) i prywatnego. Dotyczy to także tych projektów, dla których jednostki samorządowe pozyskały dotację ze środków UE.

Strategia terytorialna partnerstwa będzie mogła być wdrażana z wykorzystaniem instrumentów i narzędzi międzynarodowych, takich jak:

- Horyzont Europa, Kreatywna Europa, Erasmus+, RescEU, LIFE, Fundusz InvestEU, Łącząc Europę, Cyfrowa Europa, Interreg (Komisja Europejska), a także EU4Health oraz REACT-UE
- Norweski Mechanizm Finansowy oraz Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego
- instrumenty Europejskiego Banku Inwestycyjnego, Banku Światowego, Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju, a także innych międzynarodowych instytucji finansowych.

Pomimo mnogości potencjalnych źródeł finansowania zakłada się, iż najważniejszymi narzędziami wdrażania strategii terytorialnej będą programy krajowe i regionalne realizujące cele określone w najważniejszych dokumentach dotyczących programowania rozwoju. Są to:

- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR)
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030)
- Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030
- Umowa Partnerstwa 2021-2027 (UP 2021-2027) – w przypadku wdrażania środków unijnych.

Przyjęty przez kraje Unii Europejskiej cel V polityki spójności – szczególnie interesujący dla partnerstw samorządowych - definiuje Europę bliżej obywateli przez wspieranie oddolnych strategii rozwoju i zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich w całej UE.

Zgodnie z projektem Umowy Partnerstwa, środki pochodzące z Unii Europejskiej dystrybuowane będą poprzez wdrażanie programów operacyjnych zarządzanych z poziomu krajowego lub regionalnego, to jest w ramach:

- programu w zakresie infrastruktury transportu, energetyki, środowiska, zdrowia, kultury (obecny Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020)
- programu w zakresie badań, rozwoju oraz innowacyjności (obecny Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020)
- programu w zakresie rozwoju cyfrowego (obecny Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020)
- programu w zakresie rozwoju kapitału ludzkiego (obecny Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020)
- programu w zakresie pomocy najbardziej potrzebującym (obecny Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020)
- programu Pomoc Techniczna dla Funduszy Unii Europejskiej (obecny Program Operacyjny Pomoc Techniczna 2014-2020)
- programu w zakresie rybactwa i morza (obecny Program Operacyjny Ryby 2014-2020),
a także – w przypadku partnerstwa SZO
- w ramach regionalnego programu zarządzanego przez samorząd województwa opolskiego – Fundusze Europejskie dla Opolskiego (obecnie Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego 2014-2020).

Poza programami określonymi przez Umowę Partnerstwa, istotnymi instrumentami finansowania strategii mogą stać się: kontynuowany w ramach Wspólnej Polityki Rolnej Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2021-2027 (PROW) oraz Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO).

W okresie przejściowym dla Wspólnej Polityki Rolnej zwiększony został budżet i wydłużono realizację PROW 2014-2020 o kolejne dwa lata, co oznacza, że w latach 2021-2022 zostaną przeprowadzone kolejne nabory wniosków. W tym okresie planowana jest kontynuacja wdrażania większości obecnie istniejących instrumentów wsparcia oraz utworzenie dwóch nowych instrumentów w ramach programu: działania „Zarządzanie ryzykiem” oraz operacji typu „Zarządzanie zasobami wodnymi na gruntach rolnych” w ramach działania pn. „Inwestycje w środki trwałe”.²¹

W odpowiedzi na kryzys społeczny i gospodarczy związany z pandemią COVID-19, Komisja Europejska utworzyła dodatkowe źródło wsparcia Fundusz 179 Odbudowy (Next Generation EU) - Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększenia Odporności. Planuje się, że ze środków tego funduszu sfinansowane zostaną projekty wskazane w Krajowym Planie Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO), w formie dotacji i pożyczek na wsparcie reform i inwestycji.

Ryc. 8 Kierunki finansowania przedsięwzięć w ramach Krajowego Planu Odbudowy (KPO)

Źródło: <https://www.consilium.europa.eu/pl/infographics/20201006-recovery-resilience-rrf/>

Wskazane w niniejszym rozdziale źródła finansowania projektów strategicznych nie wyczerpują katalogu instrumentów i narzędzi możliwych do wykorzystania we

²¹ Strategiczna zmiana Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 - Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi - Portal Gov.pl (www.gov.pl)

wdrażaniu strategii terytorialnej partnerstwa. Przedstawiają one potencjalny katalog instrumentów możliwych do zastosowania, zarówno z poziomu krajowego jak i międzynarodowego, podlegający dalszej weryfikacji i doprecyzowaniu.

8. Spis rycin

Ryc. 1	Położenie partnerstwa Samorządów Ziemi Oleskiej na mapie Polski.....	8
Ryc. 2	Wizja i cele strategiczne partnerstwa SZO	19
Ryc. 3	Struktura celów strategicznych partnerstwa SZO na lata 2021-2030	20
Ryc. 4	Przebieg ścieżek rowerowych i lokalizacja innych obiektów objętych projektem FIT PARTNERSTWO.....	41
Ryc. 5	Przebieg raportowania	74
Ryc. 6	Formy partycypacji społecznej	77
Ryc. 7	Źródła finansowania projektów	82
Ryc. 8	Kierunki finansowania przedsięwzięć w ramach Krajowego Planu Odbudowy (KPO)	86

9. Spis tabel

Tabela 1	Przegląd zdefiniowanych przez partnerów obszarów wspólnych działań.....	16
Tabela 2	Powiązanie celów z istniejącymi wyzwaniami, kierunkami działań, problemami i potencjałami rozwojowymi.....	27
Tabela 3	Projekt uzupełniający: „Utworzenie regionalnego szlaku zabytków północnej Opolszczyzny”.....	57
Tabela 4	Tabela wskaźników produktu i rezultatu bezpośredniego dla projektu FIT PARTNERSTWO wraz z informacjami niezbędnymi do ich monitorowania	63
Tabela 5	Tabela wskaźników produktu i rezultatu bezpośredniego dla projektu PARTNERSTWO Z KLIMATEM wraz z informacjami niezbędnymi do ich monitorowania	64
Tabela 6	Tabela wskaźników produktu i rezultatu bezpośredniego dla projektu MOBILNE PARTNERSTWO wraz z informacjami niezbędnymi do ich monitorowania	66
Tabela 7	Tabela wskaźników produktu i rezultatu bezpośredniego dla projektu WODY PARTNERSKIE wraz z informacjami niezbędnymi do ich monitorowania	67
Tabela 8	Tabela wskaźników rezultatu strategicznego na potrzeby monitoringu celów strategicznych wraz z informacjami niezbędnymi do monitoringu	69
Tabela 9	Plan przeglądu wskaźników dla gminy ... /powiatu oleskiego (wzór).....	75

